

**για την εξέγερση στο Ιράν
και την τρέχουσα κατάσταση**

**επικοινωνία με εξόριστη
συντρόφισσα από το Ιράν**

Τα ρήγματα που αφήνουν οι αγώνες είναι σαν τα κενά ανάμεσα στις λέξεις: εκεί κρύβεται το νόημα

Βρισκόμαστε σε μια ιστορική περίοδο όπου τίποτα δεν μοιάζει σταθερό και τίποτα δεν φαίνεται να κινείται σε γνωστές γραμμικότητες. Με κάποιο τρόπο θα μπορούσαμε να αναγνωρίσουμε στην εποχή μας σημεία καμ্পής. Παρά όλα αυτά, τα εργαλεία που θα μας βοηθήσουν να αντισταθούμε στην επιθετικότητα των κυρίαρχων -μακριά από την αναβίωση παλιών σχημάτων-φαντασμάτων, όπως αντιιμπεριαλισμός, δημοκρατία vs φασισμός κτλ- βρίσκονται εκεί που βρίσκονταν πάντα: στα πεδία και τις γεωγραφίες που ξεδιπλώνονται οι κοινωνικές, ταξικές αντιστάσεις.

Η συγκεκριμένη εκδήλωση σχεδιαζόταν αρκετά πριν τον πόλεμο που έχουν εξαπολύσει ΗΠΑ και Ισραήλ ενάντια στο Ιράν. Έχουμε εξάλλου ασχοληθεί ξανά με τις εξεγέρσεις στο Ιράν -την εξέγερση της Τζίνα το 2023- και θεωρούμε το Ιράν ένα πραγματικό εργαστήριο κοινωνικής ανατροπής, με αλλεπάλληλα κινήματα και εξεγέρσεις τα τελευταία δέκα χρόνια. Μάλιστα, όταν συζητούσαμε για να κάνουμε μια εκδήλωση-συζήτηση για την πρόσφατη εξέγερση στο Ιράν, αναρωτιόμασταν -με τον κυνισμό της πολεμικής εποχής- αν θα σφυρίζουν βόμβες πάνω από τα κεφάλια στο Ιράν, αν τελικά η πρόσφατη εξέγερση θα συσκοτιστεί από τον πόλεμο και κανένα δεν θα θέλει να μιλάει πλέον γι' αυτήν. Λίγες μέρες, μετά η κόλαση ξεκίνησε.

Ωστόσο, αυτή είναι μια εκδήλωση για την εξέγερση στο Ιράν και την κατάσταση εκεί μέσα σε πολεμικό κλίμα. Μια συζήτηση για τον εξελισσόμενο πόλεμο μέσα από μια μάχη γεωπολιτικών θέσεων-αυθεντιών, με κέντρο τα «πετρέλαια», τον «ανταγωνισμό Κίνας-ΗΠΑ», την «περικύκλωση των συμμάχων των Ρώσων» από τον ευρωατλαντισμό και άλλες παρόμοιες οπτικές, προφανώς δεν μπορούν να είναι αδιάφορες, αφού εμφανίζουν κομμάτια του ενδοκυριαρχικού ανταγωνισμού στην παγκόσμια αλυσίδα ισχύος. Προφανώς, τα στρατιωτικά και πολιτικά επιτελεία κάνουν τους δικούς τους σχεδιασμούς και ασκήσεις επί χάρτου: για το Ιράν, ήδη από το 2001 (την επίθεση στους δίδυμους πύργους στη Νέα Υόρκη) και το ξεδίπλωμα της «εποχής της ασφάλειας» και της «αντιτρομοκρατίας», και κυρίως μετά τον δεύτερο πόλεμο των δυτικών σταυροφόρων στο Ιράκ, τα σενάρια για «διευθέτηση» έδιναν και έπαιρναν. Όμως, κανένας πολεμικός σχεδιασμός δεν αυτοεκπληρώνεται χωρίς να του δώσει τον απαραίτητο «ιστορικό χώρο» η συγκυρία και η κάθε φορά η εσωτερική κατάσταση του αντιπάλου. Επιλέγουμε, λοιπόν, να δούμε και να επικεντρώσουμε στον ίδιο τον κοινωνικό ανταγωνισμό στο εσωτερικό του

Ιράν και τον ρόλο του στον διεξαγόμενο τώρα πόλεμο. Μια συζήτηση και αναγωγή των «αιτιών» του πολέμου σε γεωπολιτικές θεωρίες αφήνει ανέγγιχτες τις εσωτερικές συγκρούσεις, ρήγματα και συμμαχίες στο εσωτερικό των εμπλεκόμενων εθνοκρατικών σχηματισμών: ο πόλεμος γίνεται μια εξωτερική διευθέτηση «συμφερόντων» και η εσωτερική διευθέτηση των κοινωνικών και ταξικών ανταγωνισμών γίνεται αδιάφορη. Παράδοξο σχήμα, γιατί ο πόλεμος δεν είναι μόνο η εξαγωγή ισχύος. Είναι ταυτόχρονα η διέξοδος για την εξωτερίκευση εσωτερικών κρίσεων. Και αν κάτι διασυνδέει τους τρεις εμπλεκόμενους στον πόλεμο αυτό είναι ότι, πέρα από την προπαγάνδα και τα εύκολα σχήματα, το εσωτερικό μέτωπο, ο κοινωνικός ανταγωνισμός και οι εσωτερικές ενδοκυριαρχικές ρήξεις βρίσκονταν/βρίσκονται σε κατάσταση αναταραχής: ένα καθεστώς στο Ιράν με μια γενικευμένη κοινωνική απονομιμοποίηση, που χρησιμοποιεί εκτεταμένη βία κατά των υπηκόων του για να επιβιώσει, αδυνατώντας πλέον να αποτελέσει έναν σταθερό πυλώνα σε μια περιοχή-κόμβο για την παγκόσμια ενεργειακή ισορροπία. Το Ισραήλ, πριν ξεκινήσει το μακελειό στη Γάζα, βρισκόταν στη δίνη εσωτερικών συγκρούσεων για τη μορφή που θα είχε το «κράτος-προστάτης του εβραϊσμού», με τεράστιες διαδηλώσεις που, ναι μεν απείχαν από οποιοδήποτε κοινωνικό ριζοσπαστισμό, δήλωναν όμως την απόσταση μεγάλων κοινωνικών κομματιών από την τρέχουσα μορφή διακυβέρνησης. Από την άλλη, οι ΗΠΑ, με τον Τραμπ να ηγείται μιας απόπειρας θεσμικής μετατόπισης της «μεγάλης αμερικάνικης δημοκρατίας» και με ένα εσωτερικό μέτωπο εξεγέρσεων και συγκρούσεων με αφορμή δολοφονίες από μπάτσους (και πολύ πρόσφατά τις anti-ICE διαδηλώσεις).

Ο σημερινός πόλεμος στο Ιράν δεν μπορεί να ιδωθεί ως ένα «απομονωμένο» περιστατικό ή ως μια «διευθέτηση» που εκκρεμούσε από καιρό (και πολύ περισσότερο ως μια εμμονή «διαταραγμένων» ή φασιστών ηγετών του άξονα ΗΠΑ-Ισραήλ). Από το 2007, (ξεκίνημα της λεγόμενης «οικονομικής κρίσης») και επιταχυνόμενα τα τελευταία χρόνια, εμφανίζεται σε πλανητική κλίμακα μια σειρά ταραχών και εξεγέρσεων. Η επιτάχυνση τους δεν μπορεί και αυτή να ιδωθεί ξεκομμένα από τον πλανητικό πολεμικό συναγερμό που έχει απλωθεί τα τελευταία χρόνια ούτε από τη γενίκευση των καταστάσεων εξαίρεσης ή «έκτακτης ανάγκης». Παράγωγα των κρίσεων, οι ταραχές αυτές είναι σημαίνουσες προσπάθειες των από κάτω να μπλοκάρουν τις ποικίλες μορφές πολέμου που διεξάγουν οι κυρίαρχοι εναντίον τους. Η απαρίθμηση των εξεγέρσεων που κάνουμε και στην αφίσα με την παράθεση μιας ντουζίνας κρατών είναι ενδεικτική (των πολυποίκιλων λόγων και αφορμών του ξεσπάσμάτος τους) αλλά και ελλιπής. Αν η εξέγερση είναι η απάντηση των από τα κάτω στον πόλεμο, υπάρχει και το αντίστροφο σχήμα

από τα πάνω: ο πόλεμος είναι η απάντηση στις εξεγέρσεις.

Βρισκόμαστε μπροστά σε μία «αντίφαση» της εποχής: ναι μεν ο πόλεμος από ΗΠΑ και Ισραήλ είχε διακηρυγμένο στόχο την «αποσταθεροποίηση» ή την «πτώση» του καθεστώτος και δεν ξεκίνησε για να χτυπηθούν τα κινήματα, στην πραγματικότητα όμως ο πόλεμος λειτούργησε για άλλη μια φορά ως «θεραπεία» ενάντια στο «κοινωνικό ζήτημα», το μόνο που έχει πραγματικά αποσταθεροποιήσει το συγκεκριμένο καθεστώς τα τελευταία χρόνια. Η κατάσταση «έκτακτης ανάγκης» που επιφέρει ένας πόλεμος στο εσωτερικό κάθε εθνοκρατικού σχηματισμού απέχει πολύ από το να είναι «ευκαιρία» για τις κοινωνικές διεδικήσεις (πόσο μάλλον όταν αυτές μόλις δύο μήνες πριν πνίγηκαν στο αίμα) και συμπαρασύρει -ακόμα και με τους πιο τυπικούς επιβιωτικούς όρους, όταν σφυρίζουν οι βόμβες πάνω από τα κεφάλια- τον πληθυσμό στην αγκαλιά του κράτους και του έθνους, του μόνου ορατού θεσμού που υπόσχεται την όποια ασφάλεια. Επίσης, σε έναν σχηματισμό όπως το Ιράν, με μεγάλες εθνοτικούς διαχωρισμούς (κούρδοι, βαλούχοι, αζέροι, μεταναστευτικοί πληθυσμοί από το Αφγανιστάν) η εθνικοποίηση του λεγόμενου κοινωνικού ζητήματος θα επανασυγκολλήσει τις ρηγματώσεις που επέφεραν τα κινήματα και οι εξεγέρσεις των τελευταίων ετών. Αυτά τα κινήματα, με αποκορύφωμα την εξέγερση της Τζίνα το 2023, διαπέρασαν -όχι χωρίς αντιφάσεις και αναχώματα- τους εθνοτικούς διαχωρισμούς και προσπάθησαν να δημιουργήσουν μια ενιαία γλώσσα αντίστασης για τα καταπιεσμένα.

Με άλλα λόγια, οι αμερικανο-ισραηλινές βόμβες στο Ιράν τονώνουν τον ιρανικό εθνικισμό και έτσι μπορεί να αποδειχτούν -και προσωρινά αποδεικνύονται- ως σταθεροποιητικές του καθεστώτος. Στον δρόμο κυριαρχούν οι μεγάλες διαδηλώσεις/πομπές υπερασπιστών του καθεστώτος και η ιρανική σημαία συμβολίζει εκ νέου τη μεγάλη «εθνική συμμαχία». Εξάλλου, και αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά οι γεωγραφίες και οι πληθυσμοί που έχουν δεχτεί τις δυτικές «περιποιήσεις» την τελευταία εικοσαετία (π.χ. Ιράκ, Λιβύη, Συρία κτλ), καμιά υπόσχεση «ανοικοδόμησης» και «ευημερίας» δεν προσφέρουν οι «σωτήρες» παρά μόνο λεηλασία και θάνατο.

Επίσης, καθώς οι μουλάδες αναγνωρίζουν ορθά την παγκόσμια επιρροή που έχει αυτός ο πόλεμος και προσπαθούν ως στρατηγική να τον διευρύνουν, να τον παγκοσμιοποιήσουν (αμφισβητώντας τη δυνατότητα του δολαρίου να επεκτείνεται μέσω του ελέγχου των ροών ενέργειας), θα πρέπει να αντιληφθούμε κι εμείς με τη σειρά μας ότι οι εξεγέρσεις των καταπιεσμένων στο Ιράν κουβαλούν στις πλάτες τους μια «παγκοσμιοότητα». Και αυτός είναι ένας λόγος για την ανελέητη

καταστολή τους.

Η διακηρυγμένη στήριξη των δυτικών στον πρώην Σάχη και τους βασιλόφρονες μάλλον πρέπει να ιδωθεί ως η μοναδική επιλογή που θα μπορέσει να βάλει σε τάξη τις ανήσυχες ταξικές και κοινωνικές προσδοκίες μεγάλου κομματιού των καταπιεσμένων στο Ιράν για να μπορέσει το ίδιο να επιτελέσει εκ νέου μια σταθερά στην απρόσκοπτη ροή πετρελαίου.

Τα κινήματα και οι εξεγέρσεις στο Ιράν είναι σημαντικές όχι μόνο για τα καταπιεσμένα εκεί, αλλά και για εμάς εδώ. Μπορεί η ποιότητα των καταπιέσεων να διαφέρει, η γλώσσα της αντίστασης όμως ανοίγει περάσματα για όλα. Έχει σημασία να εμπνευστούμε από τα εκεί κινήματα, όχι εξαιτίας κάποιου φετιχισμού στο (δεδομένο) πείσμα και ορμή των εκεί εξεγερμένων. Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, το Ιράν είναι ένα εργαστήριο ανατροπής, και πολύ περισσότερο μέσα σε μια γενικευμένη πλανητική συγκυρία πολεμικής εγρήγορσης και καθεστώτων έκτακτης ανάγκης. Για την αποκατάσταση της ιστορικής πραγματικότητας -απαλλαγμένης από τον ευρωκεντρισμό και τον οριενταλισμό του πρωτοκοσμικού παράδεισου- στο Ιράν δεν ανακάλυψαν την αντίσταση με τους μουλάδες. Η παράδοση των αγώνων ξεκινά από ένα πολύ δυναμικό και ιδιαίτερο εργατικό κίνημα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, συνεχίζει στις αντιστάσεις (απεργίες, συγκρούσεις κτλ) στα χρόνια του Σάχη, συνεχίζει με το τεράστιο κίνημα που έκανε την επανάσταση το 1979 -και τις τραγικές επιλογές της ιρανικής αριστεράς για σύμπραξη και ειρήνευση με τους αγιατολάδες- και διαπερνά όλα τα υπόλοιπα χρόνια με πολλές και ποικίλες εξεγέρσεις και κινήματα: 2009, 2014, 2017-2019, 2022-2023 και 2025-2026.

Για τις τελευταίες εξεγέρσεις, τη διάρθρωση, τη δυναμική και τις αδυναμίες τους και τη σύνδεσή τους με τον τρέχοντα πόλεμο, θα μιλήσει η συντρόφισσα As-sareh.

Θερσίτης, τέλη Μαρτίου 2026

«Η εξέγερση της “Τζίνα”»

Μια νεαρή γυναίκα πέφτει, ένας λαός ξεσηκώνεται. Κι εδώ και τέσσερις μήνες, αυτός ο λαός, αν και βασανισμένος, πληγωμένος και ματωμένος, εξακολουθεί να στέκεται όρθιος, κουνώντας μια σημαία στην οποία είναι γραμμένο το σύνθημά του: «Γυναίκα, ζωή, ελευθερία».

Αυτή είναι η εικόνα που έλαβε ο κόσμος από την εξέγερση στο Ιράν μετά τη δολοφονία της Τζίνα. Ωστόσο, η ιστορία του αγώνα των ιρανικών λαών ενάντια στις δυνάμεις του σκότους δεν περιορίζεται σε αυτή την επική σκηνή. Και στην πραγματικότητα, πίσω από αυτή τη σκηνή, κρύβεται η πολυπλοκότητα ενός ταξικού αγώνα, η ανάλυση και η κατανόηση του οποίου ξεπερνούν κατά πολύ τα όρια αυτού του άρθρου. Παρ’ όλα αυτά, πιστεύουμε ότι ακόμη και μια μικρή παρουσίαση ενός κινήματος, όπως το παρόν κείμενο, για να θεωρηθεί σοβαρή, πρέπει να προσπαθήσει να αποκρυπτογραφήσει αυτή την πολυπλοκότητα.

Πρώτα απ’ όλα, η οργή που προκάλεσε η δολοφονία της Τζίνα πρέπει να γίνει κατανοητή μέσα από την ιστορία της καθημερινής καταστολής, των συνεχών βασανιστηρίων, της διαρκούς υποβάθμισης της ποιότητας ζωής των ιρανικών λαών, που ξεκίνησαν αμέσως μετά την άνοδο του κλήρου στην εξουσία το 1979. Πράγματι, αυτή η εξέγερση πρέπει να γίνει κατανοητή ως ένα στιγμιότυπο του κινήματος διαμαρτυρίας που διαρκεί ήδη 44 χρόνια. Γι’ αυτό δεν πιστεύουμε ότι έχουμε να κάνουμε με ένα νέο και απροσδόκητο *κίνημα*: η τρέχουσα εξέγερση, αν και είναι πρωτόγνωρη ως προς τα χαρακτηριστικά της (ιδίως η μαζική συμμετοχή των γυναικών όχι μόνο στο σώμα του κινήματος, αλλά και η παρουσία τους σε ηγετικές θέσεις και σε παράνομες ενέργειες όπως γκράφιτι, ρίψη μολότοφ κ.λπ.), είναι πάνω απ’ όλα η συνέχεια του ίδιου κινήματος διαμαρτυρίας που, μετά από κάθε καταστροφή που προκάλεσε το καθεστώς, κέρδιζε τους ιρανικούς λαούς στρώμα-στρώμα.

Ο θάνατος της Τζίνα πρέπει να ληφθεί υπόψη ως η τελευταία σταγόνα που ξεχείλισε την οργή των κατοίκων του Ιράν, μια οργή που συσσωρεύτηκε από την ίδρυση της Ισλαμικής Δημοκρατίας (Ι.Δ.) και μετά. Οργή για μια ζωή υπό μια θεοκρατική δικτατορία, της οποίας η εχθρότητα προς τις ατομικές ελευθερίες συμβολίζεται από την υποχρεωτική χρήση της μαντίλας και τους κώδικες ενδυμασίας· υπό μια προσοδική δικτατορία, της οποίας η διαρθρωτική διαφθορά έχει σταδιακά περιορίσει τη ζωή των ιρανικών λαών στην «επιβίωση»· υπό μια βίαιη δικτατορία, της οποίας η ικανότητα να καταστέλλει την παραμικρή κριτική

φωνή είναι πέρα από κάθε φαντασία. Ωστόσο, αυτό που διακρίνει αυτή τη στιγμή από τις άλλες, δεδομένης της έκτασης, της διάρκειας και της ριζοσπαστικότητάς της, είναι ότι μπορεί να θεωρηθεί ως το αποκορύφωμα όλων των αγώνων ενάντια στο καθεστώς της Ι.Δ. Αλλά καθώς πρόκειται για ένα κίνημα χωρίς ηγέτη και χωρίς εκπρόσωπο, είναι προς το συμφέρον μας να το παρατηρήσουμε χωρίς φίλτρα και να το ακούσουμε χωρίς μεσάζοντες. Αυτό μας επιτρέπει να δούμε τις πτυχές αυτής της εξέγερσης που έχουν κρυφτεί ή υποβαθμιστεί από τα φίλτρα των μέσων ενημέρωσης ή των πολιτικών οργανώσεων.

Γι’ αυτό θα υπογραμμίσουμε αυτό που λέει αυτό το κίνημα με τις πράξεις και τα συνθήματά του (λόγια). Αναλύοντας μερικά από τα πιο διαδεδομένα συνθήματα, θα αναδείξουμε τα χαρακτηριστικά, τις δυνατότητες και τα όρια της εξέγερσης της «Τζίνα». Πιστεύουμε ότι καμία μετάφραση δεν μπορεί να μεταδώσει όλη την ποιητική δύναμη αυτών των συνθημάτων, τα οποία κρύβουν μια συναισθηματική διάσταση που μοιράζεται συλλογικά ο ιρανικός λαός. Ο αναγνώστης θα μας συγχωρήσει λοιπόν που δεν μπορούμε να την αποδώσουμε.

«*Αγαπητή Τζίνα, δεν πεθαίνεις, το όνομά σου γίνεται σύμβολο*». Αυτή η φράση που είναι γραμμένη στον τάφο της Τζίνα αποδείχθηκε σωστή, γι’ αυτό και το τρέχον κίνημα αποκαλείται από ορισμένους «η εξέγερση της Τζίνα». Ακόμα κι αν αυτή η ονομασία δεν χρησιμοποιείται από όλους, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτή η εξέγερση συνδέεται με τον θάνατο μιας νεαρής γυναίκας, το όνομα της οποίας σημαίνει «Γυναίκα».

Αν και είναι τυχαίο το γεγονός ότι το σημερινό κίνημα ξεκίνησε με τον θάνατο μιας νεαρής γυναίκας, το όνομα της οποίας σημαίνει «γυναίκα», δεν είναι όμως τυχαία η επιλογή του συνθήματος: «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία».

Οι Κούρδοι της Τουρκίας ήταν οι πρώτοι που χρησιμοποίησαν αυτό το σύνθημα πριν από μερικά χρόνια. Η Τζίνα ήταν μια κουρδικής καταγωγής κοπέλα που σκοτώθηκε από ένα συγκεντρωτικό και καταπιεστικό καθεστώς διαφόρων εθνοτήτων, η εικόνα είναι συμβολικά αρκετά ισχυρή για να θυμίζει την καταστολή που υπέστησαν οι Κούρδοι από την αρχή της νίκης της ισλαμικής αντεπανάστασης.

Το γεγονός ότι η Τζίνα ήταν κουρδικής καταγωγής πιθανότατα έπαιξε ρόλο στο ότι δέχτηκε ένα θανατηφόρο χτύπημα στο κεφάλι και σίγουρα ήταν καθοριστικό στο ότι η θλίψη της οικογένειάς της μετατράπηκε σε πολιτική οργή εναντίον του καθεστώτος. Οι Κούρδοι διατήρησαν μια αρκετά οξυδερκή πολιτική συνείδηση κατά τη διάρκεια

των τεσσάρων δεκαετιών καταστολής από την Ισλαμική Επανάσταση. Επομένως, δεν χάνουν καμία ευκαιρία, ακόμη και αν αυτή είναι δραματική, για να δείξουν για άλλη μια φορά το μίσος τους προς το καθεστώς. Ωστόσο, θα ήταν απλοϊκό να πούμε ότι αν η Τζίνα δεν ήταν Κούρδισσα, δεν θα υπήρχαν μαζικές διαμαρτυρίες στο Ιράν. Το γεγονός ότι το κίνημα δεν περιορίστηκε στο Κουρδιστάν, αλλά εξαπλώθηκε αμέσως σε όλες τις γωνιές της χώρας, ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες, δείχνει ότι υπάρχουν και άλλα στοιχεία που παίζουν ρόλο.

Έλεγχος του γυναικείου σώματος: οι ιρανικοί λαοί έχουν γίνει μάρτυρες της συστηματικής καταστολής των γυναικών από το κράτος για 43 χρόνια. Χρειάστηκαν 43 χρόνια για να καταστεί *πια* απαράδεκτο στα μάτια των Ιρανών το γεγονός ότι μια κοπέλα ξυλοκοπήθηκε και σκοτώθηκε από την αστυνομία ηθών, μόνο και μόνο επειδή δεν είχε τηρήσει τους κώδικες ενδυμασίας του καθεστώτος ή τα ήθη του. Ένα από τα πρώτα συνθήματα των αγανακτισμένων διαδηλωτών υπογραμμίζει αυτή την άρνηση: «Θάνατος για τη μαντίλα, μέχρι που φτάνει η περιφρόνηση;» Πρόκειται για μια περιφρόνηση που γεννήθηκε μαζί με το ίδιο το καθεστώς: η Ισλαμική Δημοκρατία, μόλις ανέβηκε στην εξουσία, άρχισε να επιβάλλει τον έλεγχο της στο γυναικείο σώμα. Την επομένη της επανάστασης, οι φρουροί της Δημοκρατίας κυνηγούσαν τις γυναίκες που δεν φορούσαν μαντίλα στους δρόμους, φωνάζοντας «είτε φοράτε μαντίλα, είτε δέχετε ένα χτύπημα στο κεφάλι». Σήμερα, οι γυναίκες, αλλά και οι άνδρες, επαναλαμβάνουν το ίδιο σύνθημα, τροποποιώντας το ως εξής: «Ούτε μαντίλα, ούτε χτύπημα στο κεφάλι, ελευθερία και ισότητα».

Είναι αυτονόητο ότι η απόρριψη της μαντίλας, ως σύμβολο υποταγής, συμβαδίζει με την απαίτηση για ελευθερία. Πρέπει να είσαι ελεύθερος για να μπορείς να πεις ούτε αυτό ούτε εκείνο. Ο αγώνας για την ελευθερία φαίνεται λοιπόν να είναι ο μόνος δρόμος για τις γυναίκες που λένε όχι στον πατριαρχικό έλεγχο του σώματός τους. Ωστόσο, η ελευθερία φαίνεται να είναι η αχίλλειος πτέρνα αυτού του κινήματος. Να είσαι «ελεύθερος», ναι, αλλά μέχρι πού; Οι υποστηρικτές του καθεστώτος ρωτούν τους διαδηλωτές. Και προσθέτουν: θέλετε την ελευθερία για να γίνετε «γυμνοί»: η ελευθερία και η γυμνότητα είναι ταυτόσημες, το μόνο που θέλετε είναι να διαδώσετε την ανηθικότητα, εσείς, τα κορίτσια χωρίς μαντίλα, διεκδικείτε την ελευθερία γιατί είστε απλά τσούλες. Τα κορίτσια, αλλά και τα αγόρια που πέφτουν σε αυτή την παγίδα, προσπαθούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους: δεν είμαστε ανήθικοι, δεν θέλουμε να είμαστε γυμνοί, δεν θέλουμε να γδυθούμε, θέλουμε να είμαστε ελεύθεροι για να ζήσουμε.

Κάποιοι προσπαθούν να δικαιολογήσουν αυτή την απάντηση: σύμφωνα με αυτούς, δεδομένου ότι οι υποστηρικτές του καθεστώτος, περιορίζοντας την ελευθερία στη γυμνότητα, περιφρονούν το κίνημα και παραμελούν άλλες πτυχές του, η αντιπολίτευση προσπαθεί να το σώσει και με αυτή την απάντηση εκφράζει την παρεξήγηση: οι υποστηρικτές του καθεστώτος δεν έχουν καταλάβει ότι πρόκειται για ένα κίνημα για τον σεβασμό της αξιοπρέπειας των γυναικών.

Αυτός ο τρόπος αιτιολόγησης μας ωθεί περισσότερο να πιστεύουμε ότι οι επαναστάτες και οι υποστηρικτές της καθιερωμένης τάξης μοιράζονται το ίδιο πεδίο δράσης: η γυμνότητα είναι ανήθικη, ειπωμένο αλλιώς το γεγονός ότι η δημόσια έκθεση του γυναικείου σώματος είναι ανήθικη γίνεται αποδεκτό και από τις δύο πλευρές. Αυτό δείχνει σαφώς ότι το κίνημα δεν μπορεί ή δεν θέλει, προς το παρόν, να κάνει ορισμένα βήματα που παραβιάζουν την παραδοσιακή κουλτούρα, η οποία για αιώνες διακρίνει τις καλές από τις κακές γυναίκες με βάση τους κανόνες της σεμνότητας και της αγνότητας. Εξ ου και το σύνθημα των κοριτσιών στα πανεπιστήμια και στους δρόμους που προσπαθούν να υπερασπιστούν την αξιοπρέπειά τους: «Εσύ (ο υποστηρικτής του καθεστώτος) είσαι ανήθικος, εγώ είμαι ελεύθερη γυναίκα».

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής, παρά τη ριζοσπαστικότητα του κινήματος, δεν υπάρχει κανένα σύνθημα που να αναφέρεται στον *απόλυτο* έλεγχο του γυναικείου σώματος ή, με άλλα λόγια, που να μιλά για τη σεξουαλική ελευθερία, το δικαίωμα στην άμβλωση κ.λπ.

Γνωρίζουμε ότι το 1979, έναν μήνα μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον κλήρο, πραγματοποιήθηκαν μεγάλες διαδηλώσεις κατά της απόφασης του Χομείνι να γίνε *υποχρεωτική* η χρήση της μαντίλας. Ωστόσο, δεν υπήρξε καμία σημαντική αντίδραση στην κατάργηση του «νόμου για την προστασία της οικογένειας», που θεσπίστηκε το 1967 και τροποποιήθηκε υπέρ των γυναικών το 1974, ο οποίος, αν και απέχει αρκετά από την αναγνώριση της «τυπικής ισότητας» μεταξύ ανδρών και γυναικών, παραχωρούσε ορισμένα πολιτικά δικαιώματα στις γυναίκες (σύμφωνα με αυτόν τον νόμο, απαγορευόταν ο γάμος κοριτσιών κάτω των 18 ετών, ο άνδρας μπορούσε να χωρίσει τη γυναίκα του μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το δικαίωμα διαζυγίου παραχωρούνταν και στη γυναίκα σε ορισμένες περιπτώσεις, η συγκατάθεση της γυναίκας ήταν υποχρεωτική για να πάρει ο σύζυγος δεύτερη γυναίκα. Η γυναίκα είχε το δικαίωμα, όπως και ο άνδρας, να απαγορεύσει στον σύζυγό της να ασκήσει ένα επάγγελμα που θεωρούνταν ατιμωτικό).

Μετά την επανάσταση, αυτός ο νόμος, που θεωρήθηκε ότι παραβίαζε τους ισλαμικούς νόμους, ήταν ο πρώτος νόμος του προηγούμενου καθεστώτος που καταργήθηκε από το καθεστώς του κλήρου. Με αυτόν τον τρόπο, το τελευταίο αντιτάχθηκε ανοιχτά στις λεγόμενες σύγχρονες γυναίκες, των οποίων ο κοινωνικός ρόλος ξεπερνούσε τα οικιακά και αναπαραγωγικά καθήκοντα. Αλλά γιατί αυτή η επίθεση κατά των δικαιωμάτων των γυναικών δεν προκάλεσε αμέσως σημαντική αντίδραση; Αυτό είναι ένα ερώτημα, η απάντηση στο οποίο ίσως βρίσκεται στις δομές του πατριαρχικού συστήματος που είναι ριζωμένο στην λαϊκή κουλτούρα, η οποία βασίζεται σε έναν προκαπιταλιστικό τρόπο παραγωγής.

Το ποσοστό των γυναικών με ανώτερη εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της Ι.Δ. αυξήθηκε σημαντικά. Αυτό, μακριά από το να αποτελεί ένδειξη καλοσύνης και ευσπλαχνίας του καθεστώτος, ήταν η συνέπεια της λύσης που βρέθηκε για την αυξανόμενη ανεργία: καθώς δεν υπήρχε η απαραίτητη δομή για να απορροφηθεί από την αγορά εργασίας η πρώτη γενιά που ονομάστηκε «ο στρατός των είκοσι εκατομμυρίων», η οποία γεννήθηκε υπό το καθεστώς, έπρεπε να καθυστερήσει η είσοδός της σε αυτήν. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση λειτούργησε ως ένα είδος «σήραγγας» που επέτρεψε στο καθεστώς να απαλλαγεί προσωρινά από το πρόβλημα της μαζικής ανεργίας. Υπάρχουν περισσότερα από 2.500 πανεπιστήμια (ιδιωτικά και δημόσια) στο Ιράν, ενώ ο αριθμός των νοσοκομείων, για παράδειγμα, είναι πολύ μικρότερος από 1.000! Έτσι, οι γυναίκες στο Ιράν είναι όλο και πιο μορφωμένες και πτυχιούχες, ενώ δεν υπάρχουν αρκετές δυνατότητες πρόσληψης. Ως εκ τούτου, οι Ιρανές γυναίκες υφίστανται διακρίσεις που επεκτείνονται σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής τους. Όχι μόνο η ακαδημαϊκή τους εκπαίδευση δεν οδηγεί πουθενά, αλλά επιπλέον, είναι υποχρεωμένες να υπακούουν στους κανόνες μιας πατριαρχικής κοινωνίας, όπου η γυναίκα είναι πάνω απ' όλα σύζυγος και μητέρα. Αυτό το περιοριστικό πλαίσιο, που υποτιμά τις ικανότητες αυτών των κοριτσιών με πτυχία, προκαλεί όλο και περισσότερη αγανάκτηση και εξέγερση. Αυτές οι γυναίκες διεκδικούν αναγνώριση ανάλογη με τα προσόντα και τις αξίες τους. Αισθάνονται ικανές να εισέλθουν στην αγορά εργασίας και αναμένουν ότι η εργασία τους θα εκτιμηθεί και θα αμειφθεί ανάλογα με την αξία της, κάτι που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Όχι επειδή το καθεστώς είναι, όπως πιστεύουν ορισμένοι, «εναντίον των γυναικών», αλλά επειδή η εκβιομηχάνιση του Ιράν έχει σταματήσει εδώ και πολύ καιρό. Αν φαίνεται ότι το καθεστώς είναι «εναντίον των γυναικών», αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει δυνατότητα να δημιουργηθεί μια οικονομικά βιώσιμη δομή που θα

τους επιτρέπει να κάνουν άλλα πράγματα εκτός από την αναπαραγωγή του εργατικού δυναμικού.

Ανκαιτοζήτηματωνγυναικώνβρίσκεταιστοεπίκεντρο του κινήματος, δεν πρέπει να γελιόμαστε ως προς τη ριζοσπαστικότητα του «φεμινισμού» του: το κίνημα, όπως έχει εκφραστεί μέχρι σήμερα, υποστηρίζει μια εικόνα της «γυναίκας» που αναλαμβάνει τον γυναικείο της ρόλο: η γυναίκα παραμένει «γυναίκα».

Όπως μόλις αναφέρθηκε, παρατηρούμε ότι το κίνημα υιοθετεί αμυντική στάση απέναντι στην κατηγορία της ανηθικότητας. Επιπλέον, αυτό που μας αναγκάζει να μετριάσουμε ή να αμφισβητήσουμε την αλήθεια του λόγου που περιγράφει το κίνημα ως ουσιαστικά γυναικείο ή που υπερεκτιμά τη ριζοσπαστικότητα του φεμινισμού του, είναι ένα σύνθημα που βρίσκεται στο αντίθετο άκρο της «φεμινιστικής υπόθεσης»: μόλις το «γυναίκα, ζωή, ελευθερία» αντηχήσει κάπου, ακούμε το άμεσο αντίθετό του, «Άντρας, πατρίδα, ευημερία» (το τελευταίο αυτό σύνθημα ακούστηκε για πρώτη φορά στην ιατρική σχολή του Σιράζ και στη συνέχεια επαναλήφθηκε αλλού στο περιβάλλον της μεσαίας τάξης). Η ειρωνεία της ιστορίας είναι ότι το καθεστώς ανέλαβε και διέδωσε αυτό το τελευταίο σύνθημα. Φαίνεται ότι η φύση του κινήματος «γυναίκα, ζωή, ελευθερία» θα αποκαλυφθεί καλύτερα από αυτή την προφανή αντίφαση.

Ο αγώνας για να γίνει «ελεύθερη» από το να είναι «γυναίκα» προκειμένου να συνεχίσει μια «κανονική ζωή» πρέπει αναγκαστικά να περάσει από έναν «άνδρα», φιγούρα ενός κράτους που προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να οδηγήσει την «πατρίδα» στην «ευημερία».

Αυτή είναι μια ερμηνεία του κινήματος που δεν ταιριάζει στις πιο ριζοσπαστικές ομάδες του κινήματος, οι οποίες πιστεύουν ότι δεν έχουν κλείσει ακόμη όλοι οι δρόμοι για ένα άλλο μέλλον του συνθήματος «γυναίκα, ζωή, ελευθερία», ότι υπάρχει η δυνατότητα να προχωρήσουμε ακόμη πιο μακριά στο θέμα του «φεμινισμού». Ωστόσο, δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης, φαίνεται πως η πρώτη ερμηνεία ανταποκρίνεται καλύτερα στις προσδοκίες της πλειοψηφίας, η οποία επιθυμεί την εγκαθίδρυση ενός κράτους δικαίου, ενός δημοκρατικού και κοσμικού κράτους. Για τον λόγο αυτό, μας φαίνεται ότι το σύνθημα του τρέχοντος κινήματος εκφράζει μάλλον τη φωνή της ριζοσπαστικοποιημένης μεσαίας τάξης. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρόκειται για ένα κίνημα που προέρχεται αποκλειστικά από τη μεσαία τάξη. Αντίθετα, είναι ένα κίνημα που ακολουθεί άμεσα την «εξέγερση των πεινασμένων» την άνοιξη του 2022, καθώς και την «εξέγερση των διψασμένων» το καλοκαίρι του 2021, την «εξέγερση του Αμπάν»

το 2019 και τις εξεγέρσεις το καλοκαίρι του 2018 και τον χειμώνα του 2017. Αυτές οι εξεγέρσεις, που όλες κατεστάλησαν με αίμα, προκάλεσαν μια άνευ προηγουμένου οργή και πικρία που τροφοδοτούν την εξέγερση της Τζίνα.

Στην πραγματικότητα, τα τελευταία χρόνια η απόρριψη της υποχρεωτικής μαντίλας συνδυάζεται με τα λεγόμενα οικονομικά αιτήματα ή την εξέγερση κατά της φτώχειας. Το 2019, οι φοιτητές συνέταξαν μια αρκετά σαφή λίστα με τα αιτήματα που τους εξοργίζουν: «η ανεργία, η άμισθη εργασία, η υποχρεωτική μαντίλα για τις γυναίκες». Εξέφρασαν την οργή τους ενάντια στους «μισογύνικους νόμους, την εκμετάλλευση και την τυραννία». Γι' αυτό πιστεύουμε ότι μια αποκλειστικά φεμινιστική προσέγγιση, όπως αυτή που θέλει να κάνει την κατάργηση της υποχρεωτικής μαντίλας το μοναδικό αίτημα και τον μοναδικό καθοριστικό παράγοντα αυτού του κινήματος, είναι αναμφίβολα λανθασμένη, διότι δεν λαμβάνει υπόψη τη σημασία της οικονομικής ένδειας, χωρίς την οποία το κίνημα δεν θα είχε ποτέ λάβει τέτοιες διαστάσεις. Αγνοώντας το φαινόμενο της φτώχειας που εντείνεται εδώ και αρκετά χρόνια, αυτή η προσέγγιση παραβλέπει την κατάσταση των φτωχότερων ανδρών και γυναικών.

Οι εικόνες και τα βίντεο με κορίτσια με μαντίλα να κρατιούνται χέρι-χέρι με κορίτσια χωρίς μαντίλα επιβεβαιώνουν την ανάλυσή μας: αυτές προχωρούν μπροστά από τις δυνάμεις καταστολής τραγουδώντας: «Με ή χωρίς μαντίλα, εμπρός για την επανάσταση». Ναι, όσοι πολεμούν στους δρόμους με γυμνά χέρια, ενάντια στους φρουρούς της Ι.Δ. που είναι υπέρμετρα εξοπλισμένοι και έτοιμοι να ακρωτηριάσουν ή ακόμα και να σκοτώσουν, γνωρίζουν πολύ καλά ότι αυτό που τους ωθεί να θέσουν τη ζωή τους σε κίνδυνο υπερβαίνει κατά πολύ το απλό ζήτημα της μαντίλας: γι' αυτό φωνάζουν: «Δεν έχουμε ούτε ψωμί ούτε στέγη, η μαντίλα έχει γίνει πρόσχημα». Αυτό που έπεισε τους διαδηλωτές να αντιμετωπίσουν τις δυνάμεις καταστολής πέρα από το ζήτημα της μαντίλας ή της ελευθερίας γενικά, είναι η αυξανόμενη επισφάλεια και η παραλυτική φτώχεια. «Φτώχεια, διαφθορά, ακριβό κόστος ζωής, θα φτάσουμε μέχρι την ανατροπή του καθεστώτος». Αυτό είναι το σύνθημα που εξηγεί καλύτερα τους λόγους της εξέγερσης.

Η ριζοσπαστικότητα του κινήματος: η ταυτότητα του ατόμου που έδωσε το μοιραίο χτύπημα στο κεφάλι της Τζίνα δεν αποκαλύφθηκε ποτέ. Ωστόσο, όλοι γνωρίζουν τον δολοφόνο, όλοι γνωρίζουν το όνομά του: ονομάζεται «Σεγιέντ Αλί Χαμενεΐ». Γι' αυτό και η επιθυμία για τον θάνατό του γίνεται το περισσότερο επαναλαμβανόμενο σύνθημα: «Κάτω ο Χαμενεΐ», και ακούγεται από την ημέρα της κηδείας της Τζίνα,

στη Σακέζ, την πόλη καταγωγής της στο Κουρδιστάν. Ακούγονται επίσης πολλά συνθήματα που στοχεύουν άμεσα και αμέσως το καθεστώς και αυτόν που το κυβερνά εδώ και πάνω από 30 χρόνια: «Τόσα χρόνια εγκλημάτων, κάτω το καθεστώς» ή «Ο Χαμενεΐ είναι δολοφόνος, η διακυβέρνησή του ακυρώνεται».

Ο θάνατος των νέων θυμίζει στον ιρανικό λαό το σύμβολο της σκληρότητας και της τυραννίας: τον Ζαχάκ. Οι γυναίκες στο Σιράζ, με ένα μείγμα μίσους και θάρρους, φωνάζουν «Χαμενεΐ, είσαι ο Ζαχάκ, σε θάβουμε».

Ωστόσο, η ριζοσπαστικότητα του κινήματος δεν οφείλεται μόνο στη σκληρότητα του καθεστώτος απέναντι στους αντιπάλους του. Το καθεστώς άρχισε, από την άνοδό του στην εξουσία, να καταπιέζει τους επαναστάτες. Μόνο κατά τα πρώτα χρόνια που ακολούθησαν τη νίκη της αντεπανάστασης, περισσότεροι από 10.000 μουτζαχεντίν και κομμουνιστές βρήκαν τον θάνατο, και μεταξύ 3.000 και 4.000 κρατούμενοι εκτελέστηκαν σε μόλις δύο μήνες το 1988. Αν σήμερα το κίνημα έχει γίνει τόσο ριζοσπαστικό, είναι επειδή δεν υπάρχει πλέον ελπίδα. Το σχέδιο πολιτικής μεταρρύθμισης που διήρκεσε πάνω από είκοσι χρόνια απέτυχε παταγωδώς και έχουν περάσει ήδη τέσσερα χρόνια από τότε που οι φοιτητές ανακοίνωσαν τον θάνατό του απευθυνόμενοι στους μεταρρυθμιστές και τους αντιπάλους τους: «Μεταρρυθμιστές, φονταμενταλιστές, ήρθε η ώρα σας».

Το παιχνίδι του «μικρότερου κακού» μεταξύ του χειρότερου και του λιγότερο χειρότερου έχει τελειώσει. Η μεσαία τάξη δεν υπάρχει πλέον οικονομικά, η μαύρη φτώχεια κυριαρχεί στην εργατική τάξη. Η έλλειψη νερού έπεισε τους αγρότες, έναν από τους μακροβιότερους πυλώνες του καθεστώτος, ότι «ο εχθρός είναι εδώ, λένε ψέματα όταν λένε ότι είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες». Οι συνταξιούχοι που δεν μπορούν πλέον να τραφούν φωνάζουν «Μόνο στους δρόμους θα κερδίσουμε τα δικαιώματά μας». Οι έμποροι, παραδοσιακοί σύμμαχοι του καθεστώτος, μισούν το καθεστώς περισσότερο από ποτέ, κλείνουν τα καταστήματά τους και φωνάζουν τα πιο ριζοσπαστικά συνθήματα, όπως «Αυτή η χρονιά είναι η χρονιά του αίματος, ο Σεγιέντ Αλί θα ανατραπεί». Εν ολίγοις, όλοι είναι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θύματα του ίδιου τυράννου και φωνάζουν ομόφωνα ότι «Αυτό είναι το τελευταίο μήνυμα, στο στόχαστρο βρίσκεται ολόκληρο το καθεστώς».

Η εξέγερση γίνεται επανάσταση: Την ώρα που οι «ειδικοί» και οι «ενημερωμένοι» αναρωτιούνται για τη φύση αυτού του κύματος διαμαρτυριών, οι φοιτητές ξεκαθαρίζουν τα πράγματα με λίγα λόγια: «Δεν είναι

πια διαμαρτυρία, είναι η αρχή μιας επανάστασης». Και εκεί, για πρώτη φορά, ακούμε το όνομα αυτού που συμβαίνει μπροστά στα μάτια όλων: «επανάσταση».

Η επανάσταση, η λέξη που είχε απαγορευτεί, επιστρέφει στη σκηνή. Η Ισλαμική Δημοκρατία είχε οικειοποιηθεί τη λέξη «επανάσταση», την είχε αδειάσει από το νόημά της. Εδώ και πολλά χρόνια, ο λαός απορρίπτει οτιδήποτε ανήκει στο καθεστώς, οπότε φυσικά είχε μια ορισμένη επιφύλαξη να χρησιμοποιήσει τη λέξη που είχε αιχμαλωτιστεί: επανάσταση! Αν το καθεστώς ήταν «επαναστατικό», οι αντίπαλοί του δεν θα ήταν. Εξάλλου, αποκαλούσε «αντεπαναστάτη» οποιονδήποτε αντιδρούσε. Σήμερα όμως τα δεδομένα έχουν αντιστραφεί: ο λαός θέλει «επανάσταση» και, από σημασιολογική άποψη, το καθεστώς βρίσκεται αβοήθητο.

Πρέπει όμως να τονιστεί ότι η απόρριψη της «επανάστασης» είναι κοινή τόσο στις μεταρρυθμιστικές δυνάμεις όσο και στους βασιλικούς. Οι πρώτοι καλούν να φοβόμαστε την επανάσταση, δείχνοντας το παράδειγμα της Συρίας. Για αυτούς, κάθε απόπειρα κατάργησης της Ισλαμικής Δημοκρατίας μπορεί να οδηγήσει σε χάος και στην εμφάνιση αυτονομιστικών ομάδων. Ένα μεγάλο μέρος της μεσαίας τάξης, που έχει εθνικιστική ιδεολογία, έλαβε σοβαρά υπόψη αυτή την απειλή και τάχθηκε υπέρ της πολιτικής των μεταρρυθμιστών. Σήμερα, όμως, η αποτυχία του μεταρρυθμιστικού σχεδίου έχει γίνει πιο εμφανής από ποτέ, και ο φόβος για τη «συριζοποίηση» του Ιράν απομακρύνεται όλο και περισσότερο, δίνοντας τη θέση του σε μια μορφή «εθνικής αλληλεγγύης» που εκφράζεται με συνθήματα όπως «Από το Κουρδιστάν ως την Τεχεράνη, δίνω τη ζωή μου για το Ιράν».

Οι Κούρδοι, που εξακολουθούν να είναι ο πρώτος στόχος της σφοδρής καταστολής, δεν εγκαταλείπουν τον αγώνα και επαναλαμβάνουν ότι «η αντίσταση είναι ζωή». Το θάρρος τους εμπνέει όλο και περισσότερο τους άλλους λαούς. Οι άνθρωποι στην Τεχεράνη φωνάζουν «Κουρδιστάν, το παράδειγμα για όλο το Ιράν» ή «Κουρδιστάν, το οδόφραγμα για όλο το Ιράν». Ή ακόμα, μετά τη σφαγή των Μπαλούχων στο Ζαχεντάν, ακούγεται παντού «Ζαχεντάν, Κουρδιστάν, τα αγαπημένα του Ιράν». Καθώς η καταστολή των Κούρδων και των Μπαλούχων εντείνεται, το μήνυμα της αλληλεγγύης μεταξύ των λαών που κατοικούν στο Ιράν διαδίδεται: στο Κουρδιστάν ακούγεται «Κούρδοι, Μπαλούχοι και Τούρκοι, ελευθερία και ισότητα» και οι Μπαλούχοι, κατά τη διάρκεια της αιματηρής καταστολής των Κούρδων, φωνάζουν: «Οι Κούρδοι και οι Μπαλούχοι είναι αδέλφια, διψούν για το αίμα του ανώτατου ηγέτη».

Ένας αγώνας μέσα στον αγώνα: οι βασιλικοί και οι

δεξιοί αντιπολιτευόμενοι που περιστρέφονται γύρω από τον γιο του Σάχη αποτελούν μια άλλη πολιτική ομάδα, για την οποία η λέξη «επανάσταση» έχει μόνο αρνητική σημασία. Τραυματισμένοι από την κατάργηση των προνομίων τους, συνέπεια της επανάστασης του 1979, οι βασιλικοί προτιμούν να χρησιμοποιούν τη λέξη «ανατροπή» και αυτοπροσδιορίζονται ως «ανατρεπτικοί». Ο φόβος και το μίσος τους για τη λέξη «επανάσταση» φτάνει στο σημείο να χρησιμοποιούν τον υποτιμητικό όρο «εξέγερση» για να περιγράψουν τα γεγονότα του 1979. Κατά τη διάρκεια των ετών που η ποιότητα ζωής των Ιρανών επιδεινώνεται, οι βασιλικοί κατασκευάζουν έναν μύθο, σύμφωνα με τον οποίο το καθεστώς του Σάχη ήταν πολύ κοντά στην πραγματοποίηση του χαμένου παραδείσου επί της γης για τους Ιρανούς, οπότε η εξέγερση εναντίον του δεν μπορούσε παρά να είναι μια «τρέλα» του καλοταϊσμένου λαού που άφησε τον εαυτό του να σαγηνευτεί από τους μουλάδες και τα κομμουνιστικά παραληρήματα.

Παρά τις προσπάθειες των βασιλικών, μπορούμε ωστόσο να αισθανθούμε το πνεύμα της προηγούμενης επανάστασης. Οι άνθρωποι τραγουδούν στους δρόμους «Ελευθερία, ελευθερία, ελευθερία» με τη μελωδία του πιο σημαντικού συνθήματος κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του 1979: «Κάτω ο Σάχης, κάτω ο Σάχης, κάτω ο Σάχης».

Ωστόσο, είναι δύσκολο να αρνηθεί κανείς το γεγονός ότι ορισμένα στρώματα της μεσαίας τάξης, ακόμη και της λαϊκής τάξης, πιστεύουν στον μύθο μιας Χρυσής Εποχής. Εκτός από την επίμονη προσπάθεια των φιλοβασιλικών μέσων ενημέρωσης να πουλήσουν την ψευδαίσθηση ενός ισχυρού Ιράν όπου όλοι ζούσαν με χαρά και αρμονία χάρη στη δυναστεία των Παχλαβί, δεν πρέπει να αγνοήσουμε τον ρόλο που έπαιξε η Ι.Δ. στο «ξέπλυμα» του προηγούμενου καθεστώτος. Πράγματι, ο προπαγανδιστικός μηχανισμός του σημερινού καθεστώτος στο Ιράν, παραποιώντας επί χρόνια τα αίτια της επανάστασης του 1979, συμβάλλει στην οικοδόμηση αυτής της μυθικής ψευδαίσθησης. Προωθώντας την ιδέα ότι οι ιρανικοί λαοί εξεγέρθηκαν εναντίον του Σάχη για να εγκαθιδρύσουν ένα ισλαμικό καθεστώς ή για να δοξάσουν «το πανάγαθο Ισλάμ», κρύβει τις πραγματικές αιτίες της επανάστασης ενάντια στο καθεστώς των Παχλαβί, δηλαδή τις κοινωνικές διακρίσεις και το εξωφρενικό οικονομικό χάσμα μεταξύ των υποστηρικτών της βασιλικής οικογένειας και των συμμάχων τους από τη μια πλευρά, και τη βίαιη καταστολή των αντιπάλων λόγω του πολιτικού απολυταρχισμού από την άλλη. Με τη σφαγή μιας γενιάς κομμουνιστών, η Ι.Δ. κατάφερε να σβήσει τα ίχνη του πολιτικού κινήματος που προωθούσε την ταξική πάλη, η οποία οδήγησε στην ανατροπή του καθεστώτος του Σάχη. Με αυτόν τον τρόπο,

δημιούργησε ένα χάσμα που γεμίζει με τις μυθικές ψευδαισθήσεις των υποστηρικτών της βασιλείας.

Τα φιλελεύθερα μέσα ενημέρωσης (BBC Persian, VOA «Voice Of America», Iran International, Manoto κ.λπ.) από την πλευρά τους προετοιμάζουν την εναλλακτική λύση στην Ι.Δ. δίνοντας συνεχώς τον λόγο στους εκπροσώπους της μοναρχίας ή σε όσους την υποστηρίζουν καιροσκοπικά. Διαδίδουν μαζικά, όποτε μπορούν, το παραμικρό σημάδι, εικόνα ή πράξη υπέρ της μοναρχίας, και αγνοούν σιωπηλά τα σημαντικά σημάδια που θα αμφισβητούσαν το όνειρο του πρίγκιπα (γιου του Σάχη) να ανέβει με τη σειρά του στον θρόνο. Εν ολίγοις, οι παλιοί και οι νέοι βασιλικοί (που αποτελούνται κυρίως από πρώην μεταρρυθμιστές) προσπαθούν περισσότερο από ποτέ να πείσουν τον ιρανικό λαό να συσπειρωθεί γύρω από τον πρίγκιπα. Ωστόσο, οι πιο φτωχοί λαοί υπό το καθεστώς των Παχλαβί δείχνουν πολύ πιο συνετοί. Οι Μπαλούχοι, για παράδειγμα, βγαίνουν στους δρόμους μετά από κάθε προσευχή της Παρασκευής και φωνάζουν τα πιο ριζοσπαστικά συνθήματα κατά του σημερινού καθεστώτος, αλλά δεν ξεχνούν ποτέ να λένε: «Ούτε βασιλεία, ούτε Ι.Δ., ισότητα και ελευθερία».

Οι υποστηρικτές του τρέχοντος καθεστώτος και του προηγούμενου καθεστώτος κρύβουν και οι δύο ένα πράγμα, συνεργαζόμενοι για να παραποιήσουν την ιστορία: το κοινό τους συμφέρον να αρνηθούν την ύπαρξη μιας ταξικής πάλης που ανέτρεψε τον Σάχη και θα ανατρέψει και τους Μουλάδες. Κρύβοντας τα αίτια της ημιτελούς επανάστασης του 1979, και οι δύο πλευρές αποκαλύπτουν το ενδιαφέρον τους να μην ολοκληρωθεί ποτέ αυτή η επανάσταση. Και οι δύο πλευρές είναι λοιπόν εχθροί όσων δεν ανέχονται την ιδέα να ζουν υπό κηδεμονία, όποια και αν είναι η ονομασία της: «σκιά του Θεού» ή «σημάδι του Θεού». Υπάρχει λοιπόν ένας αγώνας ενάντια στις φιλοβασιλικές δυνάμεις μέσα στον ίδιο τον αγώνα ενάντια στο σημερινό καθεστώς. Όσοι θέλουν να βγουν από τον φαύλο κύκλο του χειρότερου και του λιγότερο χειρότερου φωνάζουν: «Δεν θέλουμε ούτε Σάχη, ούτε μουλά, κάτω οι τύραννοι».

Η εξέγερση της Τζίνα δεν έχει ακόμη πει την τελευταία της λέξη: οι δυνάμεις καταστολής χτυπούν με κλομπ, ακρωτηριάζουν, φυλακίζουν, βασανίζουν και σκοτώνουν, αλλά το επαναστατικό κύμα δεν σταματά. Ο απολογισμός της καταστολής είναι αρκετά βαρύς: περίπου 600 άτομα έχουν σκοτωθεί και περισσότερα από 20.000 έχουν φυλακιστεί. Ωστόσο, καμία κατασταλτική στρατηγική δεν καταφέρνει να σβήσει τη φλόγα της οργής των επαναστατών. Οι εκτελέσεις των τεσσάρων νεαρών ανδρών (τον Δεκέμβριο του 2022 και τον Ιανουάριο του 2023) επιβράδυναν το κίνημα, αλλά δεν κατάφεραν να το σταματήσουν. Υπάρχει

πάντα μια ομάδα εργατών σε διάφορους τομείς που απεργεί. Ακόμα κι αν οι απεργίες τους δεν διαρκούν περισσότερο από μερικές ημέρες, αποδυναμώνουν όλο και περισσότερο το καθεστώς.

Όταν οι διαδηλώσεις είναι αδύνατες λόγω της παρουσίας των δυνάμεων καταστολής, η επανάσταση εκδηλώνεται με άλλους τρόπους, είτε με νυχτερινές κραυγές είτε με γκράφιτι στους τοίχους, όπου οι επαναστάτ(ρι)ες εκφράζουν τις επιθυμίες, την οργή και τους αγώνες τους, όχι μόνο με λόγια, αλλά και με εικόνες εκείνων που έπεσαν, καθώς και με εικονογραφήσεις. Δεν πρέπει λοιπόν να πιστεύουμε ότι, επειδή δεν γίνονται διαδηλώσεις στους δρόμους, η επανάσταση έχει σταματήσει. Οι καταπιεσμένοι λαοί του Ιράν είναι πιο σίγουροι από ποτέ ότι τίποτα δεν θα είναι όπως πριν και ότι δεν είναι πλέον δυνατό να συνεχιστεί έτσι. Εν ολίγοις, γνωρίζουν πολύ καλά ότι δεν έχουν άλλη επιλογή, όπως λέει και ένα από τα γκράφιτι: «Αν δεν ξεσηκωθούμε, θα καταστραφούμε».

Assareh Assa

Ιανουάριος 2023

Αρχική δημοσίευση:

<https://dndf.org/iran-le-soulevement-de-jina/>

«Η μαντίλα αποτελεί πρόσχημα, θέλουμε ψωμί και θέλουμε να πέσει το καθεστώς». Μια αναδρομή στην εξέγερση «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία» στο Ιράν

Μιλήσαμε με την Assareh Assa, μια Ιρανή συντρόφισσα εξόριστη στη Γαλλία, για την ιρανική εξέγερση του 2022, μετά τη δολοφονία της Μαχσά Τζίνα Αμινί. Συζητάμε για την επιτυχία αυτού του κινήματος από την άποψη της ελευθερίας των γυναικών, τον αντίκτυπό του στα κοινωνικά ζητήματα, την καταστολή του και τον εθνικισμό στο Ιράν. Σε συνέχεια της συνέντευξης, η Assareh θα μιλήσει για τον πόλεμο Ισραήλ-Ιράν, την κατάσταση των εργατικών τάξεων στο Ιράν και τον «φασιστικό» χαρακτήρα του καθεστώτος.

Μπορείς να κάνεις μια αναδρομή στην εξέγερση «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία» με μια εκ των υστέρων ματιά;

Πρόσφατα γιορτάσαμε την τρίτη επέτειο της δολοφονίας της Τζίνα Αμινί, μιας νεαρής Κούρδισσας που συνελήφθη στην Τεχεράνη από την αστυνομία ηθών επειδή, σύμφωνα με το καθεστώς, δεν ήταν ντυμένη σωστά. Δέχθηκε ένα χτύπημα στο κεφάλι κατά τη διάρκεια της σύλληψής της, το οποίο της κόστισε τη ζωή λίγες ημέρες αργότερα, στις 16 Σεπτεμβρίου 2022. Στην κηδεία της, οι κάτοικοι της Saqqez, της γενέτειράς της, συγκεντρώθηκαν στον τάφο της και έγραψαν τις λέξεις: «Τζίνα, δεν θα πεθάνεις, το όνομά σου είναι το σύνθημά μας». Θα ήθελα να επικεντρωθώ σε αυτή τη φράση, η οποία αποδείχθηκε αληθινή. Το όνομα της Τζίνα έγινε γρήγορα ένα νήμα που συνέδεσε όλους εκείνους που ήθελαν να ανατρέψουν το σημερινό καθεστώς στο Ιράν. Διαδηλώσεις μαζικής κλίμακας σάρωσαν όλη τη χώρα και είδαμε υπέροχες σκηνές αλληλεγγύης, θάρρους και οργής σε κάθε γωνιά. Ωστόσο, θα ήθελα να προσθέσω ότι το όνομα Τζίνα δημιούργησε επίσης μια βαθιά ανταγωνιστική διαίρεση μέσα στην ιρανική κοινωνία. Η Τζίνα είναι στην πραγματικότητα το ανεπίσημο όνομα του νεαρού κοριτσιού που έπεσε θύμα του δομικού μισογυνισμού του ιρανικού κράτους, αλλά είναι επίσης ένα κουρδικό όνομα. Γι' αυτό είναι σημαντικό να γνωρίζουμε πώς αποκαλείται αυτή η φάση του κινήματος στο Ιράν: «εξέγερση της Τζίνα» ή «εξέγερση της Μαχσά»; Αυτή η ονομασία δεν είναι ουδέτερη και αποκαλύπτει πάνω απ' όλα την πολιτική τοποθέτηση. Τα αντιδραστικά ρεύματα προτίμησαν το «Μαχσά», αλλά υπάρχει μια αλήθεια σε αυτή την απλή «επιλογή της λέξης», η οποία, μαζί με την κρατική καταστολή, αποτελεί έναν

από τους λόγους για την αποτυχία της εξέγερσης.

Λέγοντας ότι η εξέγερση απέτυχε, εννοείς ότι δεν πέτυχε τίποτα;

Όχι, η εξέγερση «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία» άλλαξε το πρόσωπο των πόλεων, ιδιαίτερα των μεγάλων πόλεων του Ιράν. Όσον αφορά την εμφάνιση των γυναικών στην κοινωνία, υπάρχει αναμφισβήτητα ένα πριν και ένα μετά σε αυτή την εξέγερση· σήμερα, οι γυναίκες μπορούν να ντύνονται σχετικά «ελεύθερα», παρά την κρατική εξουσία.

Είναι συγκρίσιμη με την κατάσταση πριν από το '79;

Υπό το καθεστώς του Σάχη, η χρήση της μαντίλας δεν ήταν υποχρεωτική. Ωστόσο, είναι λάθος να πιστεύουμε ότι όλες οι γυναίκες απολάμβαναν την ατομική ελευθερία κατά την εποχή του Σάχη. Πριν από την επανάσταση, οι γυναίκες των ανώτερων τάξεων, είτε μικροαστές είτε αστές, έβγαιναν έξω χωρίς μαντίλα, σε αντίθεση με τις εργάτριες και τις υποπρολετάριες. Σίγουρα δεν υπήρχε αστυνομία ηθών, αλλά στις μικρές πόλεις και τα χωριά, οι παραδοσιακές σχέσεις ήταν πολύ πιο παγιωμένες. Ήταν τα αρσενικά, αλλά και τα θηλυκά μέλη της οικογένειας που εμποδίζαν ένα κορίτσι να ντυθεί όπως επιθυμούσε, ακόμη και μέσα στο σπίτι. Θα ήθελα επίσης να προσθέσω ότι ο πατέρας του Σάχη, που θεωρείται από ορισμένους ως ο «πατέρας του σύγχρονου Ιράν», χρησιμοποιούσε βία κατά των γυναικών για να τις εμποδίσει να φορούν τη μαντίλα στην κοινωνία. Η Ισλαμική Δημοκρατία βιαιοπραγεί κατά των γυναικών προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Σε κάθε περίπτωση, μετά την εξέγερση της Τζίνα, το καθεστώς κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για να εμποδίσει τις γυναίκες να βγαίνουν έξω χωρίς μαντίλα. Συγκεκριμένα, σκότωσε ένα νεαρό κορίτσι στην Τεχεράνη επειδή αρνήθηκε να φορέσει μαντίλα. Επίσης, ενέκρινε έναν νόμο που περιορίζει δραματικά τα δικαιώματα των γυναικών, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει καταφέρει να τον εφαρμόσει, επειδή οι προσπάθειές του δεν ήταν αρκετές μπροστά στην αντίσταση και την αποφασιστικότητα των γυναικών. Πρέπει όμως να τονιστεί ότι πρόκειται για μια σχετική ελευθερία. Οι γυναίκες των προνομιούχων τάξεων απολαμβάνουν αυτή την ατομική ελευθερία πολύ περισσότερο. Μερικές φορές βλέπουμε σκηνές στα κοινωνικά δίκτυα που είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι συμβαίνουν στο Ιράν. Αλλά η έκπληξή μας μειώνεται όταν συνειδητοποιούμε ότι πρόκειται για μια γιορτή της νεολαίας των εύπορων τάξεων. Η εργατική τάξη παρατηρεί την απόλαυση αυτής της ατομικής ελευθερίας από μακριά. Σε αυτό πρέπει να προστεθεί το γεγονός ότι η ζωή μιας γυναίκας εξακολουθεί

να κοστίζει το μισό απ' ό,τι η ζωή ενός άνδρα, ότι η άμβλωση απαγορεύεται και ότι, ακολουθώντας την πολιτική του υπέρ των γεννήσεων, το καθεστώς δυσχεραίνει όλο και περισσότερο την πρόσβαση των γυναικών στην αντισύλληψη. Ομολογουμένως, το καθεστώς έχει υποχωρήσει μπροστά στην επιθυμία των γυναικών να εμφανίζονται «ελεύθερα» στην κοινωνία, αλλά αυτή η ατομική ελευθερία συνοδεύεται από πικρία. Αν θυμηθούμε ότι από πολύ νωρίς οι άνθρωποι φώναζαν στους δρόμους ότι «η μαντίλα αποτελεί πρόσχημα, θέλουμε την πτώση του καθεστώτος», αυτή η πικρία αποκτά το πλήρες νόημά της. Αν θεωρήσουμε το ζήτημα της μαντίλας, αυτό των γυναικών, αυτό της πολιτικής ελευθερίας και αυτό του ψωμιού ως τους τέσσερις πυλώνες της εξέγερσης της Τζίνα, τότε μόνο η ατομική ελευθερία, σε περιορισμένη κλίμακα, έχει επιτευχθεί. Υπό αυτή την έννοια, αν δεν ξεχνάμε το γεγονός ότι επρόκειτο για μια ριζοσπαστική εξέγερση που στόχευε ολόκληρο το θεοκρατικό κράτος, δεν νομίζω ότι είναι άδικο να πούμε ότι η εξέγερση απέτυχε. Αυτό που έχει σημασία είναι να κατανοήσουμε τους λόγους αυτής της αποτυχίας.

Αναφέρθηκες στην καταστολή από το καθεστώς, αλλά και στο ζήτημα του πώς να ονομάσουμε την εξέγερση.

Ναι, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η αιματηρή και ανελέητη καταστολή που υπέστη η εξέγερση ήταν ένας σημαντικός λόγος για την αποτυχία της: χιλιάδες διαδηλωτές τραυματίστηκαν και σκοτώθηκαν, χιλιάδες άλλοι συνελήφθησαν και βασανίστηκαν-εκατοντάδες καταδικάστηκαν σε θάνατο, δέκα από τους οποίους εκτελέστηκαν, ο τελευταίος πριν από λίγες εβδομάδες, καθώς πλησίαζε η επέτειος του κινήματος.

Αυτό που είναι πολύ σημαντικό να σημειωθεί είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι προέρχονται από την εργατική τάξη.

Είτε είναι εργάτες είτε έχουν συγγενείς από την εργατική τάξη. Με άλλα λόγια, το καθεστώς μπορεί να πάρει το θάρρος να σκοτώνει αντιπάλους που δεν έχουν την υποστήριξη της μικροαστικής ή της αστικής τάξης και που δεν έχουν φωνή στην κοινωνία.

Η καταστολή δεν σταματά με τους ακτιβιστές που συνδέονται άμεσα με αυτό το κίνημα, αλλά επεκτείνεται όλο και περισσότερο σε κάθε είδους αντιπάλους. Για να αναφέρουμε ένα μόνο παράδειγμα, το καθεστώς καταδίκασε σε θάνατο μια εργάτρια-ακτιβίστρια, την Charifeh Mohammadi. Πρέπει να ειπωθεί ότι αυτό είναι σχεδόν ανήκουστο. Το καθεστώς είχε ήδη εκτελέσει χιλιάδες γυναίκες κομμουνίστριες και

μουτζαχεντίν κατά τη διάρκεια της μαύρης δεκαετίας, καθώς και μερικές Κούρδισσες πεσμεργκά (σήμερα, δύο Κούρδισσες έχουν καταδικαστεί σε θάνατο και άλλη μία σε ισόβια κάθειρξη).

Αλλά το γεγονός ότι στοχοποιεί μια συνηθισμένη εργαζόμενη γυναίκα για τις δραστηριότητές της στο εργατικό κίνημα δείχνει ότι σκοπεύει να δώσει ένα μάθημα σε αυτή την επικίνδυνη τάξη. Σε αυτό πρέπει επίσης να προσθέσουμε ότι, προκειμένου να ενσταλάξει τον φόβο στην κοινωνία, το καθεστώς έχει εντείνει τις εκτελέσεις μη πολιτικών κρατουμένων τα τελευταία τρία χρόνια. Περισσότεροι από 3.000 άνθρωποι έχουν εκτελεστεί, τρεις την ημέρα. Για το λόγο αυτό, ως αντίδραση σε αυτή την πτυχή της καταστολής, έχει δημιουργηθεί ένα κίνημα αντίστασης μέσα στις ιρανικές φυλακές. Εκατοντάδες χιλιάδες κρατούμενοι κάνουν απεργία πείνας κάθε Τρίτη για να ευαισθητοποιήσουν τον υπόλοιπο πληθυσμό σχετικά με τις ανεξέλεγκτες εκτελέσεις. Όμως, απ' όσο γνωρίζω, αυτή η αντίσταση δεν έχει βρει ακόμη απήχηση στην ιρανική κοινωνία στο σύνολό της. Εν ολίγοις, η ένταση της αστυνομικής καταστολής έχει αποδυναμώσει σε μεγάλο βαθμό το κίνημα στο σύνολό του. Ωστόσο, νομίζω ότι θα ήταν λάθος να θεωρήσουμε την καταστολή ως τον μοναδικό λόγο για την αποτυχία αυτής της φάσης του κινήματος. Θα πήγαινα ακόμη παραπέρα και θα έλεγα ότι αυτό που καθυσάχασε το καθεστώς για την αποτελεσματικότητα αυτής της καταστολής ήταν ο βασικός λόγος για τον οποίο η εξέγερση της Τζίνας στοίχισε τόσα πολλά θύματα χωρίς να επιτύχει τον στόχο της, δηλαδή την ανατροπή του καθεστώτος.

Προσπαθώ να το εξηγήσω αυτό εξετάζοντας τη συμβολική πτυχή του μικρού ονόματος της Τζίνα. Το όνομα συμβολίζει μια ισχυρή αίσθηση ταυτότητας σε μια περιοχή του Ιράν, το Κουρδιστάν, η οποία αποτελεί διακύβευμα του ιρανικού εθνικισμού από τη γέννηση της Ισλαμικής Δημοκρατίας. Πράγματι, επιλέγοντας το «Μαχσά» αντί του «Τζίνα», τα πιο εθνικιστικά στοιχεία έδειξαν αμέσως τη δυσανεξία τους απέναντι στο κουρδικό λαϊκό κίνημα. Το αν κάποιος εγκρίνει ή αποδοκιμάζει τον στόχο αυτού του κινήματος, δηλαδή την εγκαθίδρυση ενός κουρδικού έθνους-κράτους, αποτελεί ξεχωριστό ζήτημα, αλλά δεν μπορεί και δεν πρέπει να αγνοηθεί σε καμία περίπτωση, όπως κάνουν ακόμη και ορισμένα τμήματα της ιρανικής αριστεράς. Η άρνηση χρήσης του ονόματος Τζίνα συμβολίζει πάνω απ' όλα την επιθυμία των Ιρανών εθνικιστών να αρνηθούν την ύπαρξη ενός τέτοιου κινήματος στο Κουρδιστάν. Το καθεστώς έχει χρησιμοποιήσει αυτόν τον εθνικισμό, ή μάλλον την παν-ιρανική τάση, για να περιορίσει το κίνημα και να αποτρέψει τον κίνδυνο της δικής του πτώσης. Αυτό που έχει επιβραδύνει τον ριζοσπαστισμό αυτού του κινήματος είναι

αναμφίβολα ο φόβος των Ιρανών εθνικιστών για αυτό που αποκαλούν Κούρδοι, Άραβες, Μπαλούχοι και άλλοι «αυτονομιστές». Για παράδειγμα, όταν Κούρδοι κρατούμενοι, που είχαν συλληφθεί για τις πολιτικές τους δραστηριότητες, εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του κινήματος «Γυναίκα, ζωή, ελευθερία», ελάχιστοι άνθρωποι στο κέντρο της χώρας ανησύχησαν. Θα ήθελα απλώς να επισημάνω μια ανίατη ασθένεια μέσα στην ιρανική κοινωνία. Για διάφορους λόγους, ένα μεγάλο μέρος των Ιρανών έχει ένα ισχυρό εθνικιστικό αίσθημα, το οποίο πάντα βοηθούσε την Ισλαμική Δημοκρατία στις πιο δύσκολες στιγμές της -το πιο πρόσφατο παράδειγμα ήταν η επίθεση του Ισραήλ στο Ιράν.

Θα ήθελα να επανέλθεις σε αυτό το τελευταίο σημείο, αλλά πρώτα θα μπορούσες να το αναλύσεις αυτό λίγο περισσότερο ; Πώς συνέβαλε ο εθνικισμός στην αποτυχία της εξέγερσης;

Ενώ υπήρξε μια απροσδόκητη και εκπληκτική αλληλεγγύη μεταξύ των διαφόρων εθνοτικών ομάδων στην αρχή του κινήματος, αυτό διχάστηκε στο ζήτημα της εδαφικής ακεραιότητας. Η διαίρεση αυτή αποκρυσταλλώθηκε όταν ο γιος του Σάχη, εκμεταλλευόμενος την κατάσταση, αυτοανακηρύχθηκε ο καταλληλότερος υποψήφιος για να κυβερνήσει τη χώρα μετά την πτώση του καθεστώτος. Ο ίδιος και το περιβάλλον του ξεκίνησαν μια εκστρατεία με τίτλο «αναθέτω στον πρίγκιπα», υπονοώντας ότι ο λαός αναθέτει την ψήφο του στον πρίγκιπα. Παρόλο που η εκστρατεία αυτή αποτέλεσε πολιτικό σκάνδαλο για το βασιλικό στρατόπεδο και δεν οδήγησε σε τίποτε, ήταν αρκετά επιζήμια ώστε να διασπάσει την ενθουσιώδη αλληλεγγύη μεταξύ των εθνοτικών ομάδων και να κατευθύνει τον πολιτικό αγώνα των πιο ριζοσπαστικών στοιχείων κατά του βασιλικού ρεύματος. Αυτό, φυσικά, ωφέλησε μόνο το καθεστώς, το οποίο το εκμεταλλεύτηκε πλήρως. Γι' αυτό, κατά τη γνώμη μου, υπάρχουν αρκετά ισχυρές υποθέσεις ότι το ίδιο το καθεστώς ενίσχυσε το βασιλικό ρεύμα. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι αυτοί που σήμερα περιβάλλουν τον γιο του Σάχη, ο οποίος ήταν πολύ απομονωμένος και ακόμη και ανύπαρκτος στην πολιτική σκηνή του Ιράν πριν από λίγα χρόνια, είναι πρώην μεταρρυθμιστές του καθεστώτος που συνεργάστηκαν στενά με τους ηγέτες της Ισλαμικής Δημοκρατίας! Ο γιος του Σάχη έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι σκοπεύει να διατηρήσει τη σημερινή κατασταλτική δύναμη, τα στρατιωτικά στοιχεία, τους Φρουρούς της Επανάστασης κ.λπ. μόλις ανέβει στον θρόνο.

Η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν εξακολουθεί να επιθυμεί μια διεφθαρμένη αντιπολίτευση. Πριν από μερικές δεκαετίες, οι Μουτζαχεντίν ήταν αυτοί που

εκπλήρωναν αυτόν τον ρόλο. Σήμερα, προτιμά η αντιπολίτευση να αποκρυσταλλώνεται γύρω από τους γιους του Σάχη, όχι μόνο επειδή είναι πολύ πιο εύκολο να εντοπίζονται και να καταστέλλονται οι αντίπαλοι, αλλά και επειδή γνωρίζει ότι υπάρχει μια βαθιά ασυμφωνία μεταξύ των βασιλικών και των πιο αριστερών στοιχείων της κοινωνίας, ή απλώς εκείνων που δεν έχουν ξεχάσει τη διαφθορά του βασιλικού καθεστώτος. Αλλά γνωρίζει επίσης ότι όσο μπορεί να στηριχθεί στον ιρανικό εθνικισμό, μπορεί να καθυστερήσει την πτώση της. Γι' αυτό μου φαίνεται ότι οι βασιλικές δυνάμεις είναι οι καλύτεροι σύμμαχοί της.

Μπορούμε επομένως να θεωρήσουμε τον εθνικισμό που προωθούσε το βασιλικό κίνημα ως έναν από τους λόγους για την αποτυχία της εξέγερσης της Τζίνα;

Θα έλεγα ναι και όχι. Παρ' όλο που ο εθνικισμός έπαιξε καταστροφικό ρόλο τα τελευταία χρόνια, δεν πρέπει να πιστεύουμε ότι εισήχθη στο κίνημα από τους βασιλικούς. Πρέπει να εγκαταλείψουμε τη δυϊστική προσέγγιση σύμφωνα με την οποία μια ιδέα «διδεισδύει» σε μια «μάζα» και, όταν την «κυριεύει», η τελευταία γίνεται ενεργή. Με άλλα λόγια, οι ιδέες δεν διαμορφώνονται από μια χούφτα διανοούμενων ή πολιτικών και στη συνέχεια επιβάλλονται στις μάζες. Δυστυχώς, πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι η εξέγερση της Τζίνα καταπνίγηκε αιματηρά εξαιτίας των βασιλικών. Ομολογουμένως, υπάρχει κάποια αλήθεια σε αυτόν τον ισχυρισμό, αλλά είναι επιφανειακός: ο ρόλος των βασιλικών δυνάμεων οδήγησε σίγουρα στην αποτυχία της εξέγερσης. Ωστόσο, οι βασιλόφρονες δεν θα μπορούσαν να διαδραματίσουν έναν τέτοιο ρόλο αν η άποψή τους δεν ήταν ήδη παρούσα στην κοινωνία, αν δεν είχαν ήδη μια λαϊκή βάση εκεί, ή αν οι συνθήκες δεν ήταν κατάλληλες για να τους δοθεί μια τέτοια ευκαιρία. Ορισμένοι σύντροφοι εξακολουθούν να αρνούνται να παραδεχτούν αυτή την αλήθεια.

Υπάρχει πράγματι μια σταθερή βάση στην κοινωνία που επιτρέπει σε αυτή την αντιδραστική δύναμη να υπάρχει και να δρα. Μου φαίνεται ότι αυτή η βάση μπορεί να ερμηνευτεί σχηματικά από τρία σημεία: το πολιτικό, το ιδεολογικό και το οικονομικό.

Τα τελευταία χρόνια, το βασιλικό ρεύμα προωθήθηκε πολιτικά από μια φιλοϊσραηλινή καμπάνια στα μέσα ενημέρωσης, η οποία πρόβαλε την ιδέα ότι το Ιράν ζούσε τη χρυσή εποχή του υπό το καθεστώς του Σάχη και ότι η χώρα εκσυγχρονιζόταν με ιλιγγιώδη ταχύτητα υπό την ηγεσία της δυναστείας των Παχλαβί. Χάρη σε αυτή την εκστρατεία, οι βασιλόφρονες μπόρεσαν να παρουσιαστούν ως προοδευτικά στοιχεία, χάρη στην Ισλαμική Δημοκρατία. Αυτό μπορεί να φαίνεται

παράδοξο, αλλά είναι αλήθεια! Στην πραγματικότητα, εξοντώνοντας άγρια τα πιο ριζοσπαστικά στοιχεία της κοινωνίας, δηλαδή τους κομμουνιστές, η Ισλαμική Δημοκρατία μπόρεσε να δει τον εαυτό της ως τον μοναδικό αφηγητή της ιστορίας της επανάστασης-εξοντώνοντας ορισμένους από τους παράγοντες της επανάστασης του 1979, μπόρεσε να λογοκρίνει την ιστορία της επανάστασης κατά του Σάχη και να την αφηγηθεί σύμφωνα με τα δικά της συμφέροντα. Σύμφωνα με αυτή την αφήγηση, δεν ήταν η δυστυχία της εργατικής τάξης, ο συνωστισμός των υποπρολεταρίων στις φτωχογειτονιές των περιχώρων της Τεχεράνης, η ταξική πάλη ή η έλλειψη πολιτικής ελευθερίας που οδήγησε τους Ιρανούς να εξεγερθούν ενάντια στο δικτατορικό καθεστώς του Σάχη, αλλά η επιθυμία να αντιπαρατεθούν με τον δυτικό κόσμο και να εγκαθιδρύσουν μια θρησκευτική τάξη στην κοινωνία. Οι νεότερες γενιές, που γνώρισαν αυτή την ιστορία μόνο ζώντας στη μιζέρια που επέφερε το θεοκρατικό καθεστώς, αναρωτιούνται: δεν ήταν καθαρή τρέλα; Το ερώτημα αυτό το έχουν υιοθετήσει οι βασιλικοί, οι οποίοι το έχουν μετατρέψει σε δικό τους μύθο: την εποχή του Σάχη όλα ήταν καλά, όλα ήταν αρμονικά και λειτουργικά· ήταν η τρέλα ενός καλοταϊσμένου λαού που κατέστρεψε τα πάντα! Γι' αυτό επιμένω ότι η Ισλαμική Δημοκρατία ήταν αυτή που έδωσε στη βασιλεία μια δεύτερη ευκαιρία. Χάρη στην παραποιημένη αφήγησή της για την επανάσταση του 1979, επέτρεψε στον γιο του Σάχη να διεκδικήσει τον θρόνο, τουλάχιστον στα μάτια ενός μέρους της κοινωνίας. Κάποιοι, ωστόσο, είναι καλύτερα ενημερωμένοι και δεν παραβλέπουν τη διαφθορά της αυλής και τη δυστυχία των αποστερημένων τάξεων, αλλά διαπράττουν ένα κοινότυπο λάθος της τυπικής λογικής και κρίνουν ως εξής: η εποχή του Σάχη, αν και σκοτεινή, ήταν καλύτερη από την εποχή του καθεστώτος των αγιατολάχ. Λες και πρόκειται για δύο διαφορετικά φαινόμενα, χωρίς καμία σύνδεση ή συνέχεια.

Στο οικονομικό μέτωπο, οι Ιρανοί, ιδίως η συρρικνούμενη μεσαία τάξη, βλέπουν τη διέξοδο από τη θλιβερή κατάστασή τους, η οποία προκλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τη γεωπολιτική στρατηγική του καθεστώτος, στην αποκατάσταση των οικονομικών σχέσεων με τη Δύση· ή, για να το πούμε απλά, στο να γίνουν μια «κανονική» χώρα.

Αλλά με τον όρο «κανονική χώρα» εννοούμε μια χώρα όπου ο καπιταλισμός λειτουργεί «κανονικά». Αυτό δεν γίνεται για να σας θυμίσουμε ότι ο καπιταλισμός δεν υπήρξε ποτέ «κανονικός» στην ανάπτυξή του. Σε κάθε περίπτωση, αυτό το όνειρο μιας «κανονικής» καπιταλιστικής οικονομίας πουλάνε οι φιλελεύθεροι. Οι ειδικοί που βρίσκονται κοντά στο βασιλικό ρεύμα διαχωρίζουν ένα μέρος της ιστορίας

του καπιταλισμού στο Ιράν, τον εκσυγχρονισμό, και το συνδέουν με τη δυναστεία των Παχλαβί, σαν να ήταν χάρη στην καλοσύνη και τον πατριωτισμό του Σάχη και του πατέρα του που το Ιράν γνώρισε σημαντική οικονομική ανάπτυξη. Είναι, φυσικά, πολύ πιο περίπλοκο να εξηγήσουμε τον εκσυγχρονισμό του Ιράν με όρους παγκόσμιων ροών κεφαλαίου στα χρόνια που ακολούθησαν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, παρά με τους όρους της ευνοϊκής μοίρας των Ιρανών να έχουν έναν καλοπροαίρετο βασιλιά! Αυτόματα προκύπτει το εξής ερώτημα: είναι δυνατόν να εφαρμοστούν οι ίδιες οικονομικές πολιτικές και να υλοποιηθούν τα ίδια έργα όπως πριν από πενήντα χρόνια; Μέρος της κοινωνίας, αναφερόμενο στη ζωή των εύπορων τάξεων υπό το καθεστώς του Σάχη, πιστεύει ότι η οικονομική καταστροφή που βιώνει σήμερα θα τελειώσει αν ο γιος του Σάχη έρθει στην εξουσία.

Από ιδεολογική άποψη, οι αξίες που ενσαρκώνει η βασιλεία, όπως ο ρατσισμός και η αριστοκρατική σχέση μεταξύ ανδρών και γυναικών, εξακολουθούν να είναι πολύ έντονες σε ένα μέρος του ιρανικού πληθυσμού. Έτσι, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η βασιλοφροσύνη, μετά από μια μακρά περίοδο χειμερίας νάρκης, ξυπνάει και διεκδικεί την εξουσία.

Δεν είναι οι βασιλόφρονες ή τα αντιδραστικά στοιχεία εν γένει που χειραγωγούν το κίνημα· το γεγονός ότι έχουν αρκετά μεγάλο περιθώριο ελιγμών στην πολιτική σκηνή δείχνει πάνω απ' όλα ότι υπάρχει απαίτηση από μέρος της κοινωνίας. Από την πλευρά μου, θεωρώ ότι είναι πολύ επικίνδυνο για όσους αγωνίζονται, από κοντά ή από μακριά, κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας, να αγνοούν τα στοιχεία του πληθυσμού που ευνοούν την ύπαρξη ενός αντιδραστικού πολιτικού ρεύματος όπως η βασιλεία.

Πιστεύεις ότι η βασιλεία επιστρέφει στο Ιράν;

Όχι ακριβώς. Η ιρανική κοινωνία είναι ετερογενής: όχι μόνο υπάρχουν εθνικά αιτήματα από διάφορες εθνοτικές ομάδες που αντιτίθενται στον ιρανικό εθνικισμό, αλλά δεν γνωρίζουμε επίσης πώς κατανέμεται το βασιλικό ρεύμα στις διάφορες κοινωνικές τάξεις, γεγονός που καθιστά δύσκολη την εκτίμηση της ισχύος του. Από τις παρατηρήσεις μου, μπορώ μόνο να πω ότι η ιδέα της ύπαρξης ενός βασιλιά δεν ενοχλεί ένα μέρος του ιρανικού πληθυσμού. Αν επιμένω σε αυτό το σημείο, δεν είναι για να δώσω μεγαλύτερη βαρύτητα στα στοιχεία υπέρ της βασιλείας, τα οποία είναι λίγα στην κοινωνία, αλλά απλώς για να υπογραμμίσω την ύπαρξή τους. Αυτό αναδεικνύει αυτό που εμποδίζει την επανάσταση: ο εθνικισμός. Δείχνει επίσης ότι οι βασιλόφρονες και οι υποστηρικτές της Ισλαμικής Δημοκρατίας

έχουν συμμαχήσει για να εμποδίσουν οποιαδήποτε επαναστατική διαδικασία.

Επιπλέον, αποφεύγω να κάνω προβλέψεις. Αυτό που είναι σαφές είναι ότι η πολιτική κατάσταση του καθεστώτος παραμένει πολύ ασταθής: πολλοί άνθρωποι περιμένουν τη δεύτερη φάση της επίθεσης του Ισραήλ, ενώ η οικονομική χρεοκοπία του καθεστώτος υποδηλώνει ότι σύντομα θα υπάρξει λαϊκή εξέγερση. Οι βασιλόφρονες υπολογίζουν στο Ισραήλ για να δώσουν το μοιραίο χτύπημα στην Ισλαμική Δημοκρατία, ενώ ελπίζουν σε μια λαϊκή εξέγερση υπέρ τους. Ωστόσο, το κάλεσμά τους να κατέβει ο κόσμος στους δρόμους όταν ο ισραηλινός στρατός βομβάρδιζε ιρανικές πόλεις παρέμεινε απολύτως χωρίς ανταπόκριση.

Επιπλέον, πιστεύω ότι η γεωπολιτική κατάσταση του Ιράν είναι αρκετά σημαντική για τις παγκόσμιες δυνάμεις ώστε να μην αδιαφορήσουν για την τύχη του και για την πολιτική μορφή και δομή που θα έχει μετά την ενδεχόμενη πτώση του σημερινού καθεστώτος. Η αλήθεια είναι ότι οι βασιλικές δυνάμεις θέλουν ο κόσμος να πιστέψει ότι η βασιλεία αποτελεί μια εναλλακτική λύση που ήδη υφίσταται, αλλά μέχρι στιγμής ο γιος του Σάχη δεν έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη από τους ηγέτες των δυτικών χωρών. Ο καλύτερος σύμμαχος του αυτή τη στιγμή είναι το Ισραήλ. Πρόσφατα, ο γιος του Σάχη επισκέφθηκε το Ισραήλ για να προετοιμαστεί για τα επακόλουθα της πτώσης του καθεστώτος. Η πρωτοβουλία αυτή προκάλεσε πολλές επικρίσεις, ακόμη και μέσα στο βασιλικό στρατόπεδο, οι οποίοι, στο όνομα του εθνικισμού τους, αμφισβητούν την ιδέα της διατήρησης σχέσεων με μια ξένη χώρα που έχει προσβάλει τη δική τους χώρα.

Ας επιστρέψουμε τώρα στον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Ιράν. Είπες ότι ο ιρανικός εθνικισμός βοήθησε την Ισλαμική Δημοκρατία. Μπορείς να αναπτύξεις αυτή την ιδέα;

Πράγματι, κάθε επίθεση σε μια χώρα απευθύνεται γενικά στα εθνικιστικά αισθήματα του λαού της. Στην περίπτωση των Ιρανών, η κατάσταση ήταν ιδιαίτερα διφορούμενη κατά τη φάση της σύγκρουσης μεταξύ Ιράν και Ισραήλ που είναι γνωστή ως πόλεμος των 12 ημερών. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ιρανών αντιπαθεί βαθιά το σημερινό καθεστώς, λόγω της βίας και της κτηνωδίας που χρησιμοποιεί κατά των αντιπάλων του. Αισθάνονται ανίκανοι να απαλλαγούν από αυτό το καθεστώς, γι' αυτό και χαίρονται να βλέπουν τους καταπιεστές τους να δέχονται θανάσιμα πλήγματα. Αναμφίβολα, τα αντίποινα του Ισραήλ κατά των διοικητών της Ισλαμικής Δημοκρατίας ικανοποίησαν την πλειοψηφία του ιρανικού πληθυσμού. Αν και το εθνικό αίσθημα πληγώθηκε

κατά τη διάρκεια των ισραηλινών βομβαρδισμών, ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού περιμένει παθητικά την επόμενη κίνηση του Ισραήλ για να απαλλαγεί μια για πάντα από την Ισλαμική Δημοκρατία· βλέπει τις στρατιωτικές ενέργειες του Ισραήλ ως κάτι καλό. Πρέπει να ειπωθεί ότι, δυστυχώς, η ιδέα της «απελευθέρωσης» από ένα κράτος όπως αυτό του Νετανιάχου, του οποίου ο φασιστικός χαρακτήρας είναι γνωστός εδώ και πολύ καιρό, δεν ενοχλεί μέρος του ιρανικού πληθυσμού. Αυτή η αδιαφορία εξηγείται εν μέρει από το γεγονός ότι οι φιλελεύθεροι προσπαθούν να παρουσιάσουν το Ισραήλ ως τη μόνη αληθινή δημοκρατία στη Μέση Ανατολή -ένα κράτος που λειτουργεί, που εγγυάται την ελευθερία της έκφρασης και την οικονομική ασφάλεια για τον πληθυσμό του, και ούτω καθεξής. Γνωρίζουμε ότι αυτό δεν είναι αλήθεια, αλλά η ιρανική κοινωνία φαίνεται να απέχει πολύ από το να αναζητήσει την αλήθεια σχετικά με τη φύση του ισραηλινού καθεστώτος. Αυτό οφείλεται στην αφήγηση που η Ισλαμική Δημοκρατία έχει συντηρήσει καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής της. Θα ήθελα να σταθώ λίγο σε αυτό το σημείο. Το Ιράν ήταν πολιτισμικά αντίθετο στην ισραηλινή κατοχή της Παλαιστίνης πολύ πριν από τη γέννηση της Ισλαμικής Δημοκρατίας. Αλλά τα τελευταία χρόνια ορισμένοι Ιρανοί έχουν ταχθεί στο πλευρό του Ισραήλ εξαιτίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας. Κάνοντας την «παλαιστινιακή υπόθεση» κρατική υπόθεση, άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο οι Ιρανοί βλέπουν την ισραηλινο-παλαιστινιακή σύγκρουση. Πράγματι, χρησιμοποιώντας την παλαιστινιακή υπόθεση για την καταστολή του ιρανικού πληθυσμού, την έχει καταστήσει απεχθή στα μάτια πολλών Ιρανών. Για να δώσουμε ένα παράδειγμα, πριν από λίγο καιρό το καθεστώς οργάνωσε μια παρέλαση από μπασιτζί, κορίτσια που είναι υπέρ του καθεστώτος και τα οποία προσλαμβάνονται για να επιτίθενται σε γυναίκες που τολμούν να βγουν στο δρόμο χωρίς μαντίλα, και αυτές οι μπασιτζί κρατούσαν στα χέρια τους την παλαιστινιακή σημαία.

Ωστόσο, δεν είναι μόνο η χρήση του παλαιστινιακού εμβλήματος που κάνει τους Ιρανούς να πιστεύουν ότι το καθεστώς τους καταπιέζει χρησιμοποιώντας φιλοπαλαιστινιακό λόγο. Πράγματι, καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής της, η Ισλαμική Δημοκρατία έχει ακολουθήσει μια εξωτερική πολιτική της οποίας το άμεσο αποτέλεσμα για τους Ιρανούς ήταν η ανεξέλεγκτη εξαθλίωσή τους. Φυσικά, ο λόγος αυτής της καταστροφικής πολιτικής για τους Ιρανούς μπορεί και πρέπει να αναζητηθεί στα οικονομικά συμφέροντα των ηγετών τους. Αλλά για τον μέσο Ιρανό, η κατάσταση έχει ως εξής: το καθεστώς ξοδεύει τα χρήματα του Ιράν για τους πληθυσμούς των χωρών που θεωρεί συμμάχους του στον «άξονα της αντίστασης», ιδίως

για τους Παλαιστίνιους. Γι' αυτό ακούγαμε αυτό το σύνθημα σε συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις τα τελευταία χρόνια και το ακούμε ακόμα και σήμερα: *«Ξεχάστε την Παλαιστίνη, βρείτε λύση για τη δυστυχία μας»*. Είναι σαφές ότι το καθεστώς χρησιμοποιεί τα χρήματα του πετρελαίου για να χρηματοδοτήσει τον εξοπλισμό των διαφόρων στρατιωτικών και παραστρατιωτικών δομών στην περιοχή που ανήκουν στον «άξονα της αντίστασης», αλλά ο ισχυρισμός ότι τα χρήματα αυτά δαπανώνται για τη βελτίωση της τύχης των λαών σε χώρες όπως η Συρία, το Ιράκ, η Υεμένη ή η Παλαιστίνη συνιστά ξεκάθαρο ψέμα.

Σε κάθε περίπτωση, η ευρέως διαδεδομένη ιδέα στην κοινωνία είναι ότι, ενώ το καθεστώς λατρεύει τον παλαιστινιακό αγώνα, οι Ιρανοί μισούν τους Παλαιστίνιους και τον αγώνα τους και λατρεύουν τον εχθρό τους, το Ισραήλ, που τους σφαγιάζει. Κατά τη γνώμη μου, το να χειροκροτείς, ψυχολογικά, ηθικά και ιδεολογικά, το Ισραήλ γι' αυτό που κάνει στη Γάζα δεν είναι παρά φασιστικό. Αυτή η στάση, η οποία οφείλεται στο ιρανικό καθεστώς, είναι πολύ θλιβερή. Η ιρανική κοινωνία, η οποία υποστήριζε την παλαιστινιακή υπόθεση πριν από την επανάσταση του 1979, έχει γίνει, αν όχι υπέρ της γενοκτονίας που βρίσκεται σε εξέλιξη στη Γάζα, τουλάχιστον αδιάφορη. Είτε από καθαρό ομοιοφυλισμό, σύμφωνα με την αρχή «ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου», είτε με βάση τη ρεφορμιστική ιδέα ότι το κακό είναι καλύτερο από το χειρότερο. Το Ισραήλ είναι κακό, αλλά η Ισλαμική Δημοκρατία είναι χειρότερη. Για άλλη μια φορά, τα απλοϊκά μυαλά αρνούνται να δουν τη σύνδεση μεταξύ αυτών των δύο φασιστικών καθεστώτων και τον τρόπο με τον οποίο τρέφονται από τον ανταγωνισμό τους.

Έχεις περιγράψει την Ισλαμική Δημοκρατία ως «φασιστική» σε αρκετές περιπτώσεις, και αυτό δεν είναι καθόλου ανώδυνο. Όλοι γνωρίζουν ότι το καθεστώς στο Ιράν είναι ένα θεοκρατικό κράτος, μια δικτατορία. Αλλά θα έπρεπε πραγματικά να το αποκαλούμε φασιστικό;

Γνωρίζω ότι ο όρος «φασίστας» είναι πολύ φορτισμένος: έχει μια σαφώς καθορισμένη ιστορική σημασία, οπότε πρέπει να αποφεύγουμε να τον χρησιμοποιούμε αδιακρίτως. Ωστόσο, μπορώ να τον χρησιμοποιήσω για να περιγράψω την πολιτική και κοινωνική κατάσταση στο Ιράν. Η Ισλαμική Δημοκρατία είναι στην πραγματικότητα το αποτέλεσμα της κατάληψης της εξουσίας από αντεπαναστατικές δυνάμεις· είναι το προϊόν μιας λαϊκής επανάστασης που απέτυχε. Οι πρώτες πράξεις της ήταν να εξαλείψει τα ριζοσπαστικά στοιχεία από την κοινωνία, πράγμα που έκανε πολύ καλά. Ξεκίνησε επίσης έναν πόλεμο κατά του Ιράκ, χάρη στον οποίο μπόρεσε να κινητοποιήσει

τις μάζες γύρω από την υπεροπτική ιδεολογία της, μια ιρανική εκδοχή του Ισλάμ: τον σιιτισμό. Κατάφερε έτσι να καταπνίξει κάθε φωνή αντιπολίτευσης κατά τη διάρκεια του πολέμου και της δεκαετίας που ακολούθησε.

Για όλους αυτούς τους λόγους, μου φαίνεται άδικο να στερήσουμε από το καθεστώς τον χαρακτηρισμό «φασιστικό»! Ωστόσο, αν μου προσφερθεί ένας άλλος όρος, μια άλλη έννοια που θα το τοποθετούσε στο ίδιο επίπεδο με το ισραηλινό καθεστώς, ευχαρίστως θα τον δεχτώ. Νομίζω ότι το να επιμένεις στη φασιστική φύση των πρακτικών του Ισραήλ, και δικαίως στη γενοκτονία που διαπράττει στη Γάζα, ενώ θεωρείς το ιρανικό καθεστώς ως μια απλή δικτατορία, συνιστά μεγάλο λάθος ανάλυσης. Η προσέγγιση αυτή οδηγεί σε πρακτικές που τελικά στηρίζουν την Ισλαμική Δημοκρατία στη милитарιστική πολιτική της και ενισχύουν την καταστολή των Ιρανών με το πρόσχημα της αντιμετώπισης του Ισραήλ. Ο πολιτικός λόγος που περιγράφει το Ισραήλ, αλλά όχι το Ιράν, ως φασιστικό υποστηρίζεται συχνά από την αριστερά του «άξονα της αντίστασης». Οι υποστηρικτές της λεγόμενης «στρατοπεδικής» ή «αντιιμπεριαλιστικής» αριστεράς σταθμίζουν τις ζημιές και τους θανάτους που προκαλούν τα δύο συγκρουόμενα καθεστώτα. Αγνοούν, ή προτιμούν να αγνοούν, το γεγονός ότι η Ισλαμική Δημοκρατία, με την ίδια την ύπαρξή της ως διαρκής απειλή για το Ισραήλ, έχει επιδεινώσει τη ζωή και τους αγώνες των Παλαιστίνιων. Αγνοούν επίσης το γεγονός ότι το Ισραήλ πούλησε όπλα στο Ιράν κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ, γεγονός που βοήθησε σημαντικά το καθεστώς να εδραιώσει την εξουσία του μέσω του πολέμου. Ούτε λαμβάνουν υπόψη τους τον ανοιχτά αντισημιτικό λόγο του Ιράν, ο οποίος επιτρέπει στο ισραηλινό κράτος να συγχέει τον αντισημιτισμό με τον αντισιωνισμό.

Μπροστά σε αυτή την απλουστευτική σύγκριση από την αριστερά, θα ήθελα να θυμηθώ τη φράση του Otto Rühle: «Για να μιλήσει κανείς για μαύρο φασισμό, πρέπει να μιλήσει και για κόκκινο φασισμό», και για να την προσαρμόσω στην τρέχουσα κατάσταση: «Για να μιλήσει κανείς για ισραηλινό φασισμό, πρέπει να μιλήσει και για ιρανικό φασισμό, και το αντίστροφο».

Αλλά αν θέλουμε να προχωρήσουμε πέρα από αυτή τη ρητορική και να δικαιολογήσουμε την πολιτική χρήση του χαρακτηρισμού «φασίστας» για να περιγράψουμε το καθεστώς στο Ιράν, ας δούμε το ζήτημα από την οπτική γωνία των Αφγανών μεταναστών εργατών. Σε αντίθεση με μια δικτατορία, ένα φασιστικό κράτος χρειάζεται την υποστήριξη του πληθυσμού του για να εφαρμόσει τις φασιστικές πολιτικές του. Μου φαίνεται ότι αυτό δυστυχώς συνέβη κατά τη διάρκεια της τελευταίας πράξης του ιρανικού καθεστώτος εναντίον

των Αφγανών.

Αναφέρεσαι στην πρόσφατη απέλαση Αφγανών μεταναστών από το Ιράν;

Ναι.

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να μιλήσω για την κατάσταση αυτών των μεταναστών στο Ιράν. Αυτό μου επιτρέπει επίσης να ολοκληρώσω την απάντησή μου στην πρώτη σας ερώτηση, η οποία αφορά το πώς ο ιρανικός εθνικισμός υποστηρίζει το καθεστώς. Για να το κάνω αυτό, πρέπει να πάω πίσω στο τέλος της εξέγερσης που ακολούθησε τον θάνατο της Τζίνα.

Όπως είπα στην αρχή αυτής της συνέντευξης, η αποτυχία της εξέγερσης οδήγησε σε αντιπαράθεση μεταξύ των διαφόρων πολιτικών δυνάμεων για το ζήτημα της εδαφικής ακεραιότητας. Η σύγκρουση αυτή κλιμακώθηκε σε σημείο όπου οι τουρκικές κυριαρχικές δυνάμεις βρέθηκαν αντιμέτωπες με τους Κούρδους εθνικιστές, οι Κούρδοι με τους Πέρσες, οι Πέρσες με όλους τους άλλους και ούτω καθεξής. Για να τεθεί υπό έλεγχο η εθνική σύγκρουση μετά από αυτή την αποτυχία, το καθεστώς έπρεπε να ενώσει όλους τους παράγοντες κάτω από ένα εθνικό σύνθημα. Αυτό το σύνθημα δεν μπορούσε πλέον να στρέφεται κατά του «εξωτερικού εχθρού», δηλαδή των δυτικών χωρών, επειδή οι Ιρανοί είχαν πάψει προ πολλού να πιστεύουν σε αυτά. Έχοντας χάσει την εμπιστοσύνη του στον λόγο που βασιζόταν στην εθνική ταυτότητα απέναντι στον «εξωτερικό εχθρό», το καθεστώς προσπάθησε να δημιουργήσει έναν άλλο στο εσωτερικό της χώρας: τους μετανάστες εργάτες. Ενώ οι περισσότεροι Ιρανοί δεν τάσσονται πλέον στο πλευρό του καθεστώτος στην αντιπαράθεσή του με το Ισραήλ ή τις Ηνωμένες Πολιτείες, τάσσονται στο πλευρό του εναντίον των Αφγανών που έχουν έρθει στο Ιράν, κατά τα λεγόμενά τους, για να «κλέψουν το ψωμί τους ή να καταστρέψουν την όμορφη χώρα τους».

Τα τελευταία χρόνια, οι Αφγανοί μετανάστες και οι άνθρωποι με μεταναστευτική καταγωγή έχουν υποστεί φρικαλεότητες όχι μόνο από το κράτος, αλλά και από ορισμένους Ιρανούς πολίτες. Παρά το γεγονός ότι μοιράζονται την ίδια κουλτούρα, γλώσσα και θρησκεία με τους Ιρανούς, οι Αφγανοί δεν ήταν ποτέ ευπρόσδεκτοι στο Ιράν. Είναι θύματα όλων των ειδών των κρατικών διακρίσεων: δεν μπορούν να εγκατασταθούν όπου θέλουν, δεν μπορούν να συχνάζουν σε ορισμένες γειτονιές και τους απαγορεύεται η πρόσβαση σε ορισμένους δημόσιους χώρους, όπως οι δημόσιοι κήποι. Δεν μπορούν καν να έχουν κάρτα SIM στο όνομά τους και δεν μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στη χώρα. Αντιμετωπίζουν

τεράστιες δυσκολίες στην εγγραφή των παιδιών τους στο σχολείο, και αυτό τους είναι μερικές φορές αδύνατο. Πρόσφατα, το καθεστώς απαγόρευσε ακόμη και την πώληση ψωμιού και φαρμάκων στους Αφγανούς.

Φυσικά, το κράτος δεν θα μπορούσε να υλοποιήσει όλες αυτές τις συστηματικές διακρίσεις αν δεν υπήρχε ρατσισμός στο Ιράν. Αλλά ακόμη και πριν από την εξέγερση της Τζίνα, ένας Αφγανός, ή ακόμη και ένας Ιρανο-αφγανός, δεν ήταν απρόσβλητος από ρατσιστικές πράξεις: οι πράξεις αυτές που διαπράττονται εναντίον Αφγανών είναι αναρίθμητες, ιδίως όταν πρόκειται για Χαζάρα, που αναγνωρίζονται εύκολα από τα «ασιατικά χαρακτηριστικά» τους. Ξεκινούν με μια απλή προσβολή στον δρόμο, συνεχίζονται με ξυλοδαρμούς και καταλήγουν στο κάψιμο της γειτονιάς τους. Πράγματι, από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, υπήρχε πάντα ένα αίσθημα ανωτερότητας μεταξύ των περισσότερων Ιρανών απέναντι στους Αφγανούς. Δεν θα αναφερθώ εδώ στους ιστορικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς λόγους γι' αυτό, θα πω απλώς ότι υπάρχει ένας λόγος στο Ιράν που τείνει να ισχυρίζεται ότι οι Ιρανοί είναι απόγονοι των Αρίων, με «καθαρό αίμα» κ.λπ., κάτι που θα νομιμοποιούσε την υποτιθέμενη «φυλετική» ανωτερότητά τους έναντι των μη Αρίων. Αυτός ο λόγος έχει προφανώς γίνει πιο διαδεδομένος σήμερα, αλλά οι ρατσιστικές πράξεις κατά των Αφγανών, ιδίως των Χαζάρα, δεν είναι καινούργιες. Σε ένα πλαίσιο πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, αυτός ο ρατσισμός οδηγεί σε πράξεις που μόνο ως φασιστικές μπορούν να χαρακτηριστούν. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το ζήτημα των Αφγανών εργαζομένων και του ρατσισμού στον οποίο υπόκεινται αρχίζει σταδιακά να τίθεται στην κοινωνία, ιδίως στους αριστερούς κύκλους της διανόησης.

Το καθεστώς, το οποίο αδυνατεί εδώ και καιρό να εγγυηθεί ένα ελάχιστο βιοτικό επίπεδο για τον πληθυσμό, προσπαθεί να ελαφρύνει τις υποχρεώσεις του κράτους. Η λύση ήταν η απέλαση των οικογενειών Αφγανών μεταναστών. Για να το κάνει αυτό, χρειαζόταν τη συνεργασία της κοινωνίας: ο πόλεμος παρείχε το ιδανικό εθνικιστικό πρόσχημα.

Κατά τη διάρκεια του πολέμου των δώδεκα ημερών, οι Ιρανοί όλων των πολιτικών πεποιθήσεων σοκαρίστηκαν. Είδαν τον μύθο της στρατιωτικής ισχύος του καθεστώτος να εξανεμίζεται και αυτό αποκαλύφθηκε ότι ήταν πολύ ευάλωτο στον εχθρό του. Ήλπιζαν ότι η κατάσταση θα άλλαζε προς όφελός τους, αλλά ανησυχούσαν και για τη δική τους ασφάλεια. Έτσι, μόλις τελείωσαν οι βομβαρδισμοί των πόλεων, άρχισαν να δείχνουν αλληλεγγύη στο καθεστώς. Και πώς το έκαναν αυτό; Λοιπόν, το

καθεστώς έψαχνε αποδιοπομπαίους τράγους για να δικαιολογήσει την αποτυχία του και τους βρήκε ανάμεσα στα πιο στερημένα μέλη της ιρανικής κοινωνίας: τους Αφγανούς εργάτες. Τους κυνήγησε στους χώρους εργασίας τους, στα σπίτια τους, ακόμη και στα νοσοκομεία. Η πλειονότητα των Ιρανών δεν πιστεύει την ιστορία που έχει κατασκευάσει το καθεστώς εναντίον των Αφγανών, αλλά το έχει βοηθήσει αποτελεσματικά υποστηρίζοντας τη μαζική απέλασή τους.

Υπολογίζεται ότι πέντε με έξι εκατομμύρια Αφγανών ανδρών και γυναικών εργάζονται για μισθούς πείνας στο Ιράν. Το καθεστώς μπόρεσε να απελάσει ένα έως δυο εκατομμύρια από αυτούς, οι οποίοι ζούσαν υπό άθλιες συνθήκες. Υπήρξαν μερικοί θάνατοι στα στρατόπεδα όπου οι Αφγανοί εργάτες κρατούνταν για αρκετές ημέρες χωρίς φαγητό ή νερό πριν σταλούν πίσω στο Αφγανιστάν. Το επιχειρηματικό στρώμα της ιρανικής μεσαίας τάξης προφανώς γνωρίζει την οικονομική αξία αυτού του φθηνού εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, το καθεστώς ανησυχεί τόσο πολύ για το δικό του μέλλον που δεν μπορεί να προβλέψει τη ζημιά που θα υποστεί μεσοπρόθεσμα αυτό το στρώμα της αστικής τάξης, το οποίο εξακολουθεί να είναι παραγωγικό. Επιπλέον, η οικονομική κατάσταση της ιρανικής εργατικής τάξης είναι τόσο καταστροφική που το καθεστώς είναι πεισμένο ότι αργά ή γρήγορα θα συμφωνήσει να αντικαταστήσει την εργασία των μεταναστών για να κάνει πολύ κακοπληρωμένη εργασία σε δύσκολους τομείς.

Στην ανησυχητική υλική κατάσταση των Ιρανών, προστίθεται επίσης έλλειψη νερού και ενέργειας, έτσι δεν είναι;

Ναι, αλλά πριν απαντήσω σε αυτή την ερώτηση, θα ήθελα να σας δώσω μερικά στοιχεία για να σας βοηθήσω να καταλάβετε την οικονομική δυσπραγία της εργατικής τάξης: μια τετραμελής οικογένεια της εργατικής τάξης χρειάζεται περίπου 48 εκατομμύρια τομάν για να επιβιώσει σε μια ακριβή πόλη όπως η Τεχεράνη, ενώ ο σημερινός μισθός ενός εργάτη είναι μόλις 14 εκατομμύρια τομάν, δηλαδή λιγότερο από 100 δολάρια το μήνα. Η απειλή του πολέμου και του εμπάργκο επιδεινώνει ακόμη περισσότερο την κατάσταση αυτής της τάξης, αλλά κάνει επίσης τη μεσαία τάξη όλο και πιο φτωχή, σε σημείο που ορισμένα στρώματά της να μην μπορούν πλέον να αναπαραχθούν ως τέτοια.

Όσον αφορά την έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος, οι ειδικοί πιστεύουν ότι οφείλεται στο γεγονός ότι το καθεστώς δεν έχει επενδύσει στην ανανέωση των μέσων παραγωγής. Υπάρχουν πολλές απώλειες στα δίκτυα είτε πρόκειται για νερό είτε για φυσικό αέριο

είτε για ηλεκτρικό ρεύμα κ.ά. Δεν διαθέτω στοιχεία, αλλά φαίνεται ότι πολλά bitcoins παράγονται στο Ιράν, στο πλαίσιο ενός σχεδίου για να παρακαμφθούν οι κυρώσεις μέσω κρυπτονομισμάτων. Ως αποτέλεσμα, υπάρχουν καθημερινές διακοπές ρεύματος.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ωστόσο, ότι αυτές οι διακοπές ρεύματος δεν επηρεάζουν όλους τους Ιρανούς με τον ίδιο τρόπο: στις μικρές πόλεις και τα χωριά, οι κάτοικοι στερούνται ακόμη περισσότερο το ηλεκτρικό ρεύμα από ό,τι εκείνοι στις μεγάλες πόλεις ή στις αριστοκρατικές συνοικίες. Κάνοντας αυτή την επιλογή, το καθεστώς προσπαθεί να μειώσει τον κίνδυνο εξέγερσης στις μεγάλες πόλεις.

Όσον αφορά την έλλειψη νερού, το Ιράν υποφέρει από ξηρασία εδώ και περίπου πέντε χρόνια, αλλά αυτή δεν είναι η μόνη αιτία: η κακή διαχείριση των υδάτινων πόρων είναι μια άλλη. Και όταν μιλάμε για έλλειψη νερού, δεν μιλάμε για ένα παροδικό φαινόμενο. Οι μεγάλες ιστορικές πόλεις του Ιράν απειλούνται πλέον από αυτό το πρόβλημα. Στο Ισφαχάν, για παράδειγμα, το έδαφος βυθίζεται. Γιατί συμβαίνει αυτό; Επειδή τα υπόγεια ύδατα έχουν αξιοποιηθεί για γεωργική χρήση, προκειμένου να επιτευχθεί ένα από τα μεγάλα όνειρα του καθεστώτος: η διατροφική ανεξαρτησία. Στην άλλη πλευρά της χώρας, στα βορειοδυτικά, η Ορούμια, η μεγαλύτερη λίμνη του Ιράν, έχει αποξηρανθεί εξαιτίας της κατασκευής φραγμάτων. Κατά συνέπεια, σε λίγα χρόνια, οι μεγάλες πόλεις θα επηρεαστούν άμεσα από το αλάτι που ταξιδεύει με τον άνεμο και ξηραίνει τα πάντα στο πέρασμά του (το φαινόμενο είναι ήδη σε εξέλιξη). Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς πόσα ποτάμια και λίμνες έχουν αποξηρανθεί, άμεσα ή έμμεσα, για το άμεσο υλικό όφελος της οικονομικής μαφίας του Σώματος των Φρουρών της Ισλαμικής Επανάστασης: αποξήρανση μιας λίμνης για την εκμετάλλευση του πετρελαίου ή των ορυκτών που βρίσκονται κοντά, για παράδειγμα.

Πριν από μερικά χρόνια, κατά τη διάρκεια ενός κινήματος διαμαρτυρίας, ένας μουλάς δήλωσε: «Δεν θα φύγουμε. Αλλά αν φύγουμε, θα σας αφήσουμε καμένη γη». Προσωπικά φοβάμαι ότι θα μπορέσουν να πραγματοποιήσουν αυτό το σχέδιο!

Και τι θα μπορούσε να σταματήσει τους μουλάδες;

Α, τι ερώτηση! Στην πραγματικότητα, ο αγώνας δεν θα σταματήσει μέχρι να βρούμε την απάντηση σε αυτό το ερώτημα: τι να κάνουμε;

Σε μια ατμόσφαιρα πολέμου, όπου το καθεστώς συλλαμβάνει ανθρώπους κατά εκατοντάδες με το πρόσχημα ότι είναι κατάσκοποι του Ισραήλ, και όπου αρκετοί άνθρωποι έχουν κρεμαστεί για τον λόγο αυτό, εξακολουθούν να υπάρχουν διαμαρτυρίες εδώ και

εκεί. Πρόσφατα έγινε μια στο Μπαλουχιστάν, η οποία κατεστάλη αμέσως με αιματοχυσία. Οι συνταξιούχοι συγκεντρώνονται κάθε εβδομάδα για να απαιτήσουν την αύξηση των συντάξεών τους, αν και δεν είναι ασφαλείς απέναντι στη βία των δυνάμεων καταστολής, παρά την ηλικία τους. Στο Σιράζ, άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν για την έλλειψη νερού και ηλεκτρικού ρεύματος· διαλύθηκαν και συνελήφθησαν αμέσως. Σε ορισμένα χωριά, οι κάτοικοι κλείνουν τους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν για την έλλειψη νερού.

Μεταξύ των εργαζομένων, μπορούμε να αναφέρουμε τον αγώνα των εργατών στο εργοστάσιο αλουμινίου του Αράκ, οι οποίοι απεργούν για περισσότερες από πενήντα ημέρες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες μου, συνέβη και κάτι πρωτοφανές: μετά από μερικές εβδομάδες, αντί να πάρουν απάντηση στα αιτήματά τους, οι εργαζόμενοι αυτοί βρέθηκαν να απειλούνται με απόλυση και σύλληψη από την πολιτική αστυνομία VAVAK¹. Μερικοί από αυτούς ξεκίνησαν τότε απεργία πείνας, αρνούμενοι ακόμη και να πουν νερό. Απαιτούν τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας -συνθήκες που ευθύνονται για τον θάνατο δύο συναδέλφων τους. Απαιτούν επίσης την αντικατάσταση του διευθυντή του εργοστασίου και την καταβολή των μισθών τους. Αυτή ήταν προφανώς μια αρκετά αμυντική απεργία, αλλά δείχνει ότι το εργατικό κίνημα είναι ακόμα πολύ ζωντανό στο Ιράν.

Αλλά από την άποψη της «μαχητικότητας», νομίζω ότι είναι σημαντικό να ανατρέξουμε στο κίνημα «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία», όχι μόνο για να τιμήσουμε τους μάρτυρές του και να επιμείνουμε στη ριζοσπαστική του φύση, αλλά κυρίως για να αναδείξουμε τα όρια και το περιεχόμενό του. Ορισμένοι σύντροφοι συνηθίζουν να φетиχοποιούν αυτό το κίνημα, να προσκολλώνται στο δέρμα του φιδιού. Κατά τη γνώμη μου, ήρθε η ώρα να του ρίξουμε μια κριτική ματιά και να αναρωτηθούμε τι σημαίνει το «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία» όταν αυτό το σύνθημα υιοθετείται από τον Νετανιάχου.

Η συνέντευξη οργανώθηκε από συντρόφους της OCL τον Σεπτέμβριο του 2025 και μπορεί να βρεθεί στη διεύθυνση:

<https://idoun.net/2025/10/15/retour-sur-le-soulevement-femme-vie-liberte-en-iran/>

Οι μεταφράσεις των δύο κειμένων της Assareh Assa συνοδεύουν την τοποθέτησή της στην εκδήλωση, εισαγωγή στην οποία αποτελεί η εισήγηση του Θεοσίτη.

¹ Αυτή η συντομογραφία για το Υπουργείο Πληροφοριών της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν χρησιμοποιείται συχνά για να παραπέμψει στη συγγένεια μεταξύ αυτού του φορέα και της SAVAK (Υπηρεσία Πληροφοριών και Ασφάλειας της χώρας) της εποχής του Σάχη, η οποία λειτουργούσε με τον ίδιο τρόπο: για την άσκηση τρόμου και βασανιστηρίων στη χώρα. Πολλά στοιχεία της SAVAK υιοθετήθηκαν από τη VAVAK.

έναν πλανήτη σε πολεμικό συναγερμό αλλά και έναν πλανήτη σε αναταραχή

αλλά εμείς θα στήσουμε οδοφράγματα δεν θα στοικνηθούμε στα καρακώματα

Μετά την κρίση του 2007, και ειδικά τα τελευταία χρόνια, σε πολλά σημεία του πλανήτη έχουν ξεσπάσει μοναδικές σε ένταση και ποιότητα κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγέρσεις. Ο ρυθμός τους συνεχίζεται αμείωτος, παρά τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τη διευρυμένη πολεμική συνθήκη που έχουν στο μεταξύ εδραιωθεί: Καζακστάν, Λευκορωσία, Σρι Λάνκα, Μπαγκλαντές, Νεπάλ, Ινδονησία, Σουδάν, Κένυα, Κονγκό, Γαλλία, Μαρόκο, ΗΠΑ και αλλού, με τελευταία την εξέγερση στο Ιράν.

Το Ιράν, με τις διαδοχικές εξεγέρσεις που έχουν ξεσπάσει στο έδαφός του, συμπυκνώνει ίσως με τον καλύτερο τρόπο αυτή την ιστορική συγκυρία. Δεν αρκούσε μόνο η βία του ισλαμικού καθεστώτος για να συντρίψει την οργή των καταπιεσμένων (με χιλιάδες νεκρές-ους και φυλακι-

σμένους-ες). Ως συνέχεια του παρατεταμένου καθεστώτος οικονομικών κυρώσεων και των αλληπάλληλων επεμβάσεων, ο πόλεμος που διεξάγεται από ΗΠΑ και Ισραήλ – με ανθρωπιστικά και δημοκρατικά προσχήματα – θέλει να σβήσει αυτό που έγραψαν με οργή και φωτιά τα εξεγερμένα, τόσο στην τελευταία εξέγερση, όσο και σε εκείνες των προηγούμενων ετών.

Από το Ιράν και την Μινεάπολη ως τις γειτονιές μας, οι εξεγέρσεις, οι αγώνες, οι αντιστάσεις και η διασύνδεσή τους πέρα από τα σύνορα είναι οι μόνες που μπορούν να σταματήσουν την πολεμική δυστοπία που μας σέρνουν οι κυρίαρχοι.

ΟΥΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΟΥΛΑΔΕΣ-ΟΥΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ "ΣΩΤΗΡΕΣ"

ΚΥΡΙΑΚΗ

29/3

6:30 MM

// ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

-για την εξέγερση στο Ιράν
και την τρέχουσα κατάσταση
-επικοινωνία με εξόριστη
συντρόφισσα από το Ιράν

εξέγερση ενάντια στον πόλεμο την εξαθλίωση την πατριαρχία

ΘΕΡΣΙΤΗΣ
ΝΕΣΤΟΡΟΣ Κ' ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ - ΙΛΙΟΝ
thersiftis.espinet
thersiftis@espinet

